Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 9 июль 1974 йил, сешанба ◆ № 159 (15.939). ◆ Баҳоси 2 тийин.

С. М. КИРОВ НОМЛИ МОСКВА «ДИНАМО» ЭЛЕКТР МАШИНАСОЗЛИК ЗАВОДИНИНГ ИШЧИЛАРИ, ИНЖЕНЕР-ТЕХНИК ХОДИМЛАРИ ВА ХИЗМАТЧИЛАРИГА

Азиз ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети сизларни меҳнатда эришилган улуғвор ютуқ — меҳнат унумдорлигини ўстириш юзасидан беш йиллик план топшириқлари уч йилу тўрт ойда барвақт бажарилганлиги билан қизғин табриклайди.

Шу вақт ичида заводда электр моторлар ва аппаратларнинг сифати, пухталиги ва чидамлилиги, ишлаб чиқариш рентабеллиги ҳам анча кўтарилганлигини таъкидлаш қувонарлидир. Сизнинг шахсий планлар асосида меҳнат унумдорлигини ошириш юзасидан олиб бораётган иш тажрибангиз юксак баҳога сазовордир.

Сизларнинг эришган муваффақиятингиз корхонада социалистик мусобақа яхши ташкил этилган бўлса, ишлаб чиқариш техника жиҳатидан изчиллик билан қайта қуроллантириб, такомиллаштириб борилган бўлса, ходимларнинг ҳунар маҳорати муттасил ошириб борилаётган бўлса, бундай меҳнат коллективида қўшимча маҳсулот ишлаб чиқаришнинг катта-катта резервлари яратилиб, улардан самарали фойдаланилаётганлигини яққол кўрсатади.

Азиз ўртоқлар, КПСС Марказий Комитети сизларнинг меҳнат унумдорлигини оширишда эришилган натижаларни мустаҳкамлаб бундан буён ҳам ривожлантириб боришингизни, 1974 йил учун қабул қилинган социалистик мажбуриятларни бажаришда янги-янги муваффақиятларга эришишингизни ҳамда тўққизинчи беш йиллик топшириқларни барвақт бажаришингизни тилайди.

Л. БРЕЖНЕВ,
Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари.

ПАХТАКОР ВА МЕХАНИЗАТОР ЎРТОҚЛАР!

⊙ ИЮЛЬ—ҲОСИЛ ТАҚДИРИНИ ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ОЙДИР. ҲАММА КУЧ ВА ИМКОНИЯТЛАРНИ ИШГА СОЛИБ, ҒЎЗАНИ СУҒОРИШ, ОЗИҚЛАНТИРИШ ВА КУЛЬТИВАЦИЯ ҚИЛИШНИ НАМУНАЛИ ЎТКАЗАЙЛИК.

⊙ СУВЧИ — ЭКИННИ ЯШНАТУВЧИ. ҲОСИЛНИНГ ТАҚДИРИ КЎП ЖИҲАТДАН СУВЧИНИНГ БУГУНГИ МЕҲНАТИГА БОҒЛИҚ. САРАТОНДАГИ БИР ҲОВУЧ СУВ — КУЗДА БИР ҲОВУЧ «ОҚ ОЛТИН» ЭКАНЛИГИНИ УНУТМАНГ.

⊙ МЕХАНИЗАТОРЛАР ВА БАРЧА ДАЛА МЕҲНАТКАШЛАРИ! ҒЎЗА ҲОЗИР СИЗНИНГ МЕҲРИНГИЗГА, СИЗНИНГ ПАРВАРИШИНГИЗГА ҲАР ҚАЧОНГИДАН ҲАМ КЎПРОҚ МУҲТОЖ. ШУ ТУФАЙЛИ БАРЧА ДИҚҚАТ-ЭЪТИБОРНИ ЮБИЛЕЙ ЙИЛИДА ЗИММАГА ОЛИНГАН ЮКСАК СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТНИ ТАЪМИНЛАЙДИГАН ДАРАЖАДА МЎЛ ҲОСИЛ ЕТИШТИРИШГА ҚАРАТАЙЛИК!

Чилла суви—тилла суви дейди халқимиз. Шунинг учун ҳам Сирдарё область Янгиер районидаги «Фарҳод» совхози деҳқонлари экинларни обиҳаётга қондиряптилар. Сув танқис бўлган бу йилги шароитда ҳатто ер ости ва сизот сувларининг ҳар қатрасидан қадрига етиб фойдаланиляпти. Ер ости сувлари насослар билан тортиб олиниб, ариқ сувлари билан аралаштириб экинларга [illegible]. Суратларда (чапдан) совхознинг бош инженер-ирригатори Барот Жўраев, бригада бошлиғи [illegible], гидротехник [illegible] ҳамда насослар орқали сув тортиб олиш жараёни тасвирланган. А. Тураев фотолари.

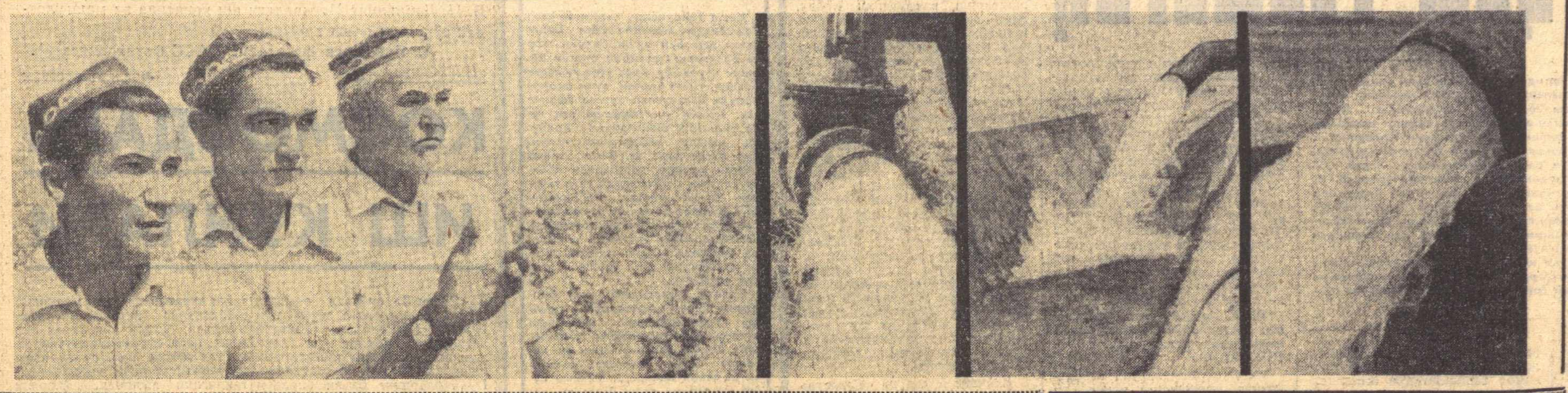

«САЛЮТ-3» СТАНЦИЯСИ ПАРВОЗИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Парвозни бошқариш маркази. 7 июль. (ТАСС). Москва вақти билан соат 13 гача «Салют-3» орбитал илмий станцияси [illegible]

[illegible] мўлжалланган махсус кийимдан фойдаландилар.

Ер билан алоқа сеанси вақтида космонавтлар Павел Попович билан Юрий Артюхин парвоз нормал давом этаётганлигини, сиҳат-саломатликлари яхшилиги ва ўзларини яхши ҳис этаётганликларини, кайфиятлари чоғ эканлигини маълум қилдилар.

• • •

Парвозни бошқариш маркази. 8 июль. (ТАСС). Учувчи бошқарадиган «Салют-3» илмий станциясида учинчи иш куни бугун кечаси Москва вақти билан соат бирга яқин тугади. Бундан олдин космонавтлар Павел Попович билан Юрий Артюхин «Полином-2М» кўп функцияли аппарати ёрдамида вазнсизлик шароитида гемодинамикани ўрганиш юзасидан медицина-биология экспериментларини ўтказдилар.

Эксперимент жараёнида қон айланишининг ҳолатини, артериялар бўйлаб пульс тўлқинининг тарқалиш тезлигини акс эттирувчи ва юракнинг зарб ҳамда минутлик ҳажмини ҳисоблаш имконини берадиган маълумотлар олинди.

Ўтказилган тадқиқот маълумотларини дастлабки ишлаб чиқиш натижалари ҳар икки космонавтнинг қон айланиш функцияси учишдан олдинги даврдагига нисбатан унчалик ўзгармаганлигидан далолат беради.

Парвозининг тўртинчи иш куни программасини бажариш давомида «Салют-3» станцияси бортидан Ер сирти ва атмосфера акс эттирган Қуёш ёруғлигининг қутбланиши кузатилди.

Ана шу ўлчашларнинг натижалари табиий ресурсларни тадқиқ қилиш методикаларини такомиллаштириш учун, шунингдек космик аппаратлар алоҳида навигацияси приборларини яратиш вақтида фойдаланилади.

Космонавтлар Павел Попович билан Юрий Артюхин ўзларини яхши ҳис этмоқдалар. «Салют-3» станциясининг парвози давом этмоқда.

ҚАРДОШЛАР МУСОБАҚАСИ

Шу йил баҳорда Ўзбекистон ССР Фарғона областининг Ўзбекистон райони билан Тожикистон ССР Ленинобод областининг Хўжанд райони меҳнаткашлари ўзаро социалистик мусобақа боғлаган эдилар. Ўзбекистон ва Тожикистон Компартиялари Марказий Комитетлари бу ҳақда қарор қабул қилди. Орадан ойлар ўтди. Социалистик мусобақа шартлари қандай бажарилмоқда? Мухбиримизнинг бу саволига Ўзбекистон район партия комитетининг биринчи секретари А. ПАЙҒАМОВ қуйидаги жавобни қайтарди.

— Ўзбекистон ва Хўжанд районлари ўртасида тузилган социалистик мусобақа қудратли кучга айланди. Мусобақа замирида икки қон-қардош халқнинг туб манфаатлари ўз ифодасини топди. Биз ўзбеклар билан тожиклар ўртасидаги интернационал дўстликни янада мустаҳкамлаб, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, хусусан пахта етиштиришни кескин кўпайтириш йўлидан бормоқдамиз. Белгиловчи йилда районимиз бўйича ҳосилдорликни гектар бошига 35 центнерга етказамиз, она-Ватанга ҳар қандай шароитда ҳам 50 минг тонна пахта етказиб берамиз, ялпи ҳосилнинг 50 процентини машиналарда териб оламиз. Сўзимиз — сўз, ундан қайтиш йўқ.

Чорвадорларимиз ҳам юксак мажбуриятларни бажариш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. 1750 тонна гўшт, 6500 тонна сут тайёрлаш уларнинг жона-жон ишига айланган. Социалистик мусобақа шартномаси имзоланган кезда 15 минг тонна сабзавот маҳсулотлари, 450 тонна пилла, 4500 тонна узум етказиб беришимиз ҳам таъкидланган эди.

Район партия ташкилотлари меҳнаткашларнинг куч-ғайратини қабул қилинган юксак социалистик мажбуриятларни шараф билан бажаришга сафарбар этмоқдалар. Бу борада ҳозирдаёқ муайян муваффақиятларга эришилди. Пиллакорларимиз ҳар қути қурт уруғидан 61 килограмдан «кумуш тола» олиб, давлатга 470 тонна пилла етказиб бердилар ва социалистик мажбуриятини 20 тонна ошириб бажардилар.

Чорвадорларимиз гўшт, сут, тухум, жун тайёрлаш ва давлатга сотиш ярим йиллик планларини шараф билан бажардилар. Саноат корхоналарининг коллективлари эса ярим йилда пландан ташқари бир миллион 600 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардилар. Биз қўлга киритилган ютуқларни қардош дўстларимиз билан боғлаган социалистик мусобақанинг илк самараси деб биламиз.

Социалистик мусобақа шартномасини имзолаш улкан ишнинг бошланишидир. Унинг шартлари моддама-модда бажариб борилгандагина яхши кўрсаткичларга эришилади. Район партия комитети бошланғич партия ташкилотларидан социалистик мусобақанинг роли ва таъсир кучини оширишни, расмиятчилик ҳолларига барҳам беришни талаб қилмоқда. Мусобақа шартларининг бажарилиши кун сайин назорат қилиб борилмоқда. Коммунистлар мусобақада ташкилотчилик ва тарғиботчилик ролини ўйнамоқдалар. Шуниси қувончлики, хўжандлик дўстларимиз билан мусобақа боғлаганимиздан кейин 40 та пахтачилик бригадасининг аъзолари 45-50 центнерчилик ҳаракатига қўшилдилар.

Мусобақа шартларида экин ерларини иложи борича кенгайтириб борамиз, дейилган эди. Амалда шундай қилинмоқда. Ўтган қисқа вақтда партов ерларни ўзлаштириш, кераксиз суғориш шохобчаларини тугатиш ҳисобига қишлоқ хўжалик экинлари майдонини 127 гектар кенгайтирдик. Бу борада қизғин иш олиб борилмоқда.

— Алижон Пайғамович, баҳор инжиқ келиши туфайли анчагина табиий офатлар юз берди. Ана шу табиий офатлар қандай бартараф этилди?

— Районимиз меҳнаткашлари апрель ва май ойларида катта қийинчиликларга дуч келдилар. Қаттиқ ёмғир ёғиб, жала қуйди, дўл тушди. Бу камлик қилгандек, Қўқоннинг шамоли кўтарилди. Хуллас, 7 минг гектар майдонга бир неча марта қайта чигит экдик. 15 ярим минг гектар ерда икки марта қатқалоқ юмшатилди. Шуни таъкидлаш керакки, колхозчи деҳқонларимиз, совхозларимизнинг ишчилари табиий офатлар билан курашда қаҳрамонлик намуналарини кўрсатдилар, ваҳима, саросимага тушмадилар, ақл-заковат билан иш тутиб, зарарнинг ўрнини тездаёқ қоплашга эришдилар. Бугун шуни қувонч билан айтамизки, районимиз бўйича гектарлар тўла, кўчатлар сони бут, ғўза парваришини агротехника қоидалари асосида ўтказиб, зиммамизга олинган социалистик мажбуриятимизни тўла қоплайдиган даражада ҳосил тўплашимиз учун ҳамма асослар бор.

Бироқ ютуқлар олдида эсанкирашга ҳақимиз йўқ. Ғўза парваришининг боришини синчиклаб ўрганилса, анча ишлар қилингани маълум бўлади. Катта майдонлардаги ғўзалар барқ уриб ўсяпти, шиғил-шиғил ҳосил тўплаяпти, бир қисм майдонлардаги ғўзаларнинг ўсиши ва ривожланиши, ҳосил тўплаши ўртача. Лекин қолоқ ғўзалар ҳам йўқ эмас. Хўжаликларимизда ишчи кучи, техника воситалари етарли. Шундай бўлгач, июль ойи давомида нисбатан паст ва ўртача ҳосилли ғўзаларни юқори ҳосилли ғўзалар даражасига етказиб олиш бош вазифадир.

Июнь ойини ҳамма майдонлардаги ғўзаларга икки марта комплекс ишлов бериш билан якунладик. 45—50 центнерчилик ҳаракатига қўшилган Тўғонбой Эгамов, Солижон Сотиволдиев, Сотиволди Носиров, Ойшахон Умурзоқова, Ҳалимбой Азимовлар бошчилик қилаётган бригадаларда ғўзалар айниқса серҳосил бўлиб ўсмоқда. Ленин номли колхоз, «Қўқон» совхозининг, «Партия XIX съезди», «Ленинград», «Ғаниобод» совхозининг «Ғаниобод», Жданов номли, «Оқтепа», «Комсомол» совхозининг Охунбобоев номли бўлимларининг пахтакорлари ҳам юксак мажбуриятларини қоплайдиган даражада ҳосил тўплаш учун курашмоқдалар.

Июль ғўза парваришида ҳал қилувчи ойдир. Пахта тайёрлаш планини ва социалистик мажбуриятни бажаришга етадиган ҳосил айни шу ойда тўпланади. Шундай экан, бирор туп ғўза эътибордан четда қолмаслиги, умуман ғўзалар эса чанқатилмай суғорилиши, очиқтирилмай ўғит берилиши лозим. Шу ойда механизаторлар ва сувчиларнинг масъулияти ҳар қачонгидан оширилиши лозим.

Районимиз бўйича ғўзаларнинг ўсиш ва ривожланиши, ҳосил тўплашини таҳлил қилиб чиқдик. Эътироф этиш керакки, тўпланган ҳосил нишонларидан кўнглимиз тўлаётгани йўқ. Июль ойида камида уч марта комплекс парвариш ўтказишни кўзда тутмоқдамиз. Йиллик ўғит нормаси 20 июлгача бериб бўлинади. Органик ўғитларни «СУЗ» агрегати воситасида ёки «шарбат» усулида ғўзаларга бериладиган. Кўпчилик майдонларда, хусусан чигит икки-уч марта қайта экилган майдонларда пахта терими бошлангунча парваришни қизғин давом эттиришга қарор қилдик. Шунга қадар бирорта механизмнинг пайкаллардан чиқиб кетишига йўл қўймаймиз.

Бу йил сув танқис бўлди. Ҳар йили Сўх, Катта Фарғона каналидан 30-35 куб сув олар эдик. Бу йил унинг ярмини оляпмиз, холос. Лекин бундан нолимаймиз. Миришкор сувчиларимиз кўп. Деҳқонларимиз аҳволни яхши тушунади. Оз сув билан катта майдонлардаги ғўзаларни қондириб суғориш, бирорта ҳосил нишонасининг тўкилиб кетишига йўл қўймасликни бош вазифа қилиб қўйдик. Чуқур культивация ўтказиб намни тўла сақлаб қолиш чоралари кўрилмоқда.

«Ғаниобод», «Комсомол», «Қўқон» совхозлари, Ғафур Ғулом номли колхоз пахтакорлари сув исрофгарчилигига қарши курашни намунали ташкил этдилар, бу хўжаликларда ҳар литр сув ҳисобда бўлиб, ундан оқилона фойдаланилмоқда. Ғўзаларни тунда суғориш айниқса яхши ташкил этилган.

Шуни айтиш керакки, бизнинг шароитимизда маҳаллий ўғитлар ҳосилдорликни гектар бошига 4—5 центнер кўтариш имкониятини беради. Ундан ташқари маҳаллий ўғитларни пахта терими бошлангунча ҳам ерга солиш мумкин. Бу билан фақат ютилади. Чунки чиритилган гўнг, кўй кийи ерда намни узоқ сақлайди. Шуни ҳисобга олиб, колхозларимиз ва совхозларимизда йил — ўн икки ой иш олиб борадиган маҳаллий ўғит тўплаш бригадалари туздик. Улар ишчи кучлари, транспорт воситалари билан тўла таъминланди. Бу йил ҳар гектар ерга камида 10—12 тонна маҳаллий ўғит солиш тадбирларини амалга оширяпмиз.

— Дала меҳнатчиларига қандай маданий-маиший шароит яратиб берилгани ҳақида сўзлаб берсангиз.

— Далада ишлаётган кишиларга ҳамма шароитлар яратиб берилган. Улар иссиқ овқат, чой, мевалар билан тўла таъминланган. Дала шийпонлари маданий ҳордиқ чиқариш жойига айлантирилган. Социалистик мусобақа шартларининг бажарилиши мунтазам эълон қилиб борилади. Иш ҳақи вақтида бериб турилади. Маиший хизмат, савдо ва медицина хизмати кўрсатиш дала шийпонларига кўчирилган. Кунлик графикларни бир ярим-икки ҳисса бажараётган механизаторлар, чопиқчилар, сувчилар, химизаторлар рағбатлантириб борилмоқда.

1974 йил ҳаммамиз учун синов йилидир. Районимиз меҳнаткашлари партия ташкилотлари атрофига ҳар қачонгидан ҳам маҳкамроқ жипслашиб, барча қийинчиликларни енгадилар. Она-Ватанга 50 минг тонна пахта ва бошқа хил маҳсулотлар етказиб бериб, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг олтин тўйини ёруғ юз билан кутиб оладилар. Мусобақадошларимиз Тожикистон ССР Ленинобод область Хўжанд райони меҳнаткашларига ҳам шундай яхши истаклар билдирамиз.

РАСМИЙ ВИЗИТ БИЛАН

Н. В. ПОДГОРНИЙ СОМАЛИ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИГА ЖЎНАБ КЕТДИ

Сомали Демократик Республикаси Олий Революцион кенгашининг президенти генерал Муҳаммад Сиад Барренинг таклифига биноан, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний 7 июлда расмий визит билан Москвадан Сомали Демократик Республикасига жўнаб кетди.

Совет Иттифоқининг Давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида Н. В. Подгорнийни Ю. В. Андропов, А. А. Громико, А. П. Кириленко, Б. Н. Пономарев ўртоқлар, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари М. А. Яснов, Г. С. Дзоценидзе, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. Н. Новиков, СССР парламент группасининг раиси А. П. Шитиков, СССР парламент группаси раисининг биринчи ўринбосари Е. С. Насриддинова, СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе, СССР министрлари В. П. Бугаев, К. И. Галаншин, В. П. Елютин, В. П. Лейн, СССР Бош прокурори Р. А. Руденко, СССР Олий Судининг раиси Л. Н Смирнов, «Известия» газетасининг бош редактори Л. Н. Толкунов, Москва Совети ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари В. П. Исаев ва бошқалар кузатиб қолдилар.

Кузатиб қолувчилар орасида Сомали Демократик Республикасининг СССРдаги муваққат ишлар вакили Абдулахи Абдураҳмон Адан бор эди.

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари И. В. Архипов, СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов, СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари армия генерали С. Л. Соколов ва бошқа расмий кишилар ҳам Н. В. Подгорний билан бирга жўнаб кетдилар.

• • •

Н. В. Подгорний ўша куни Сомалига бораётиб Симферополда қисқа вақт тўхтаб ўтди.

Аэродромда Н. В. Подгорнийни ва унга ҳамроҳ бўлган расмий кишиларни Украина Компартияси Қрим область комитетининг биринчи секретари Н. К. Кириченко, меҳнаткашлар депутатлари Қрим область Совети ижроия комитетининг раиси Т. Н. Чемодуров, область ва шаҳарнинг бошқа раҳбар ходимлари кутиб олдилар.

• • •

СИМФЕРОПОЛЬ, 7 июль. (ТАСС). Расмий визит билан Сомали Демократик Республикасига бораётган СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний бугун Симферополдан Могадишога жўнаб кетди.

Аэродромда Н. В. Подгорний билан унинг ҳамроҳларини Украина Компартияси Қрим область комитетининг биринчи секретари Н. К. Кириченко, меҳнаткашлар депутатлари Қрим область Совети ижроия комитетининг раиси Т. Н. Чемодуров, область ва шаҳарнинг бошқа раҳбар ходимлари кузатиб қолдилар.

(ТАСС).

СЕНЕГАЛЛИК МЕҲМОНЛАР

Сенегал тинчлик ҳаракатининг бош секретари Алиун Бадара Фаль бошчилигидаги шу ташкилот делегацияси Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турибди.

Меҳмонлар республикага келганларидан кейинги дастлабки икки кунни Бухоро ва Самарқанд билан танишишга бағишладилар. (ЎзТАГ).

ЗАФАР САТРЛАРИ

Тўрақўрғон райони чорвадорлари гўшт тайёрлаш йиллик планини бажардилар. Қабул пунктларига 388 тонна бўрдоқи гўшти топширилди.

Чорвадорлар зафарига «Шарқ юлдузи», «Москва», Калинин номли хўжаликларнинг бўрдоқибоқарлари салмоқли ҳисса қўшдилар.

Х. ҚОСИМХЎЖАЕВА,
Б. СОЛИЕВ.

• • •

Ромитан райони соҳибкорлари хўл мева тайёрлаш йиллик планини муддатидан илгари бажарганликлари ҳақида рапорт бердилар. Район боғбонлари эл дастурхонига 840 тонна ширин-шарбат мева етказиб бердилар.

Бу ғалабага «Ромитан», «Октябрь 50 йиллиги» совхозлари ва Наримонов номли, Ленин номли, «Ўзбекистон» колхози боғбонлари катта ҳисса қўшдилар.

• • •

Фориш райони қоракўлчилари зафар қучдилар. Давлатга 164200 дона ўрнига 166505 дона қоракўл тери топшириб, йиллик планни ошириб бажардилар.

Қабул пунктларига айниқса Киров номли давлат наслчилик заводи, «Қизилқум», «Чимқўрғон», «Фориш», «Арнасой» ва Карл Маркс номли хўжаликлар чорвадорлари кўп ва сифатли қоракўл тери етказиб бердилар.

У. ДОСТОНОВ.

ҲАМКОРЛИК АСОСИДА

«Ташкенткабель» заводи сим ясаладиган материал — мис катанка биринчи тўпини Италияга юборди.

Бу корхона жаҳонда биринчи бўлиб усти оқ сим катанка ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. «Тошкенткабель»нинг бир группа металлург инженерлари шундай катанка ишлаб чиқариш технологиясини яратдилар. Бундай технология процесси узлуксиз қуйиш ва прокат қилиш автоматлаштирилган линиясида боради. Линиянинг асосий машина — ускуналарини эса Италиянинг «Континус» фирмаси Тошкентга юборган. Энди бўлса шу фирма усти оқ мис катанка ҳосил қилиш совет технологиясини харид этди.

Тошкентдаги завод инженерлари таклиф этган метод, шунингдек, шу метод асосида тайёрланган маҳсулотга кўпгина мамлакатларнинг, шу жумладан Франция, Канада, Япония, АҚШ, ГФРнинг металлурглари ва кабелчилари зўр қизиқиш билан қарамоқдалар.

В. ШЕВЦОВ,
ЎзТАГ мухбири.

КЎП БОЛАЛИ ОНАЛАРГА МУКОФОТЛАР

СССР Олий Совети Президиумининг 1974 йил 28 июнь Фармонига биноан, Ўзбекистон ССРда истиқомат қилувчи кўп болали оналардан 178 кишига «Қаҳрамон она» фахрий унвони берилди ва уларга «Қаҳрамон она» ордени ҳамда СССР Олий Совети Президиумининг ёрлиқлари топшириладиган бўлди. (ЎзТАГ).

Шу кунларда «Салют-3» станциясида илмий-текширишлар ўтказаётган космонавтлар П. Р. Попович ва Ю. П. Артюхин Ю. А. Гагарин номли космонавтларни тайёрлаш марказида жуда кўплаб машғулотлар олиб боришди. Анъанага кўра, учиш олдидан улар Москва шаҳрини айланиб чиқишди. Суратларда: космонавтлар В. И. Лениннинг Москвадаги иш хонасида ва машғулотдан сўнг дам олиш вақтида.

А. Пушкарев фотолари. (ТАСС фотохроникаси).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: КОМСОМОЛГА РАҲБАРЛИК

ЭНГ МУҲИМ ТОПШИРИҚ

Комсомол-зарбдор қурилишларида, мартень печлари ёнида, проблематик лабораторияларда, далаларда фидокорона меҳнати, янги уфқларга сабот билан интилиши 70-йиллар ёшларининг Ленин партияси ишига, оталарнинг шонли анъаналарига садоқат намунасидир. Партиянинг масъулиятли топшириғи — ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш вазифасини комсомол шараф билан бажармоқда. «Комсомол — катта куч деб кўп ва тўғри гапирамиз, — деб таъкидлади КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев ВЛКСМ XVII съездида сўзлаган нутқида. — Шу билан бир вақтда биз комсомолнинг кучи, аввало, партиявий раҳбарликда, бизнинг доимий диққат ва эътибор бериб туришимизда, комсомолни қувватлаб унга ғамхўрлик қилишимизда эканлигини ҳеч қачон, ҳеч бир ҳолатда унутишга ҳаққимиз йўқ».

Мухбиримиз бир қатор партия комитетларининг секретарларига мурожаат қилиб, комсомолга раҳбарликнинг форма ва методларини такомиллаштириш борасида олиб борилаётган ишлар тўғрисида сўзлаб беришни илтимос қилди.

Фарғона шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. ТИЛЛАХЎЖАЕВ:

— Шаҳримизда истиқомат қилаётган ҳар уч кишининг бири — комсомол ёшида. Комсомол ташкилотимиз деярли 23 минг йигит-қизни бирлаштиради. Партия сафига қабул қилинаётган ўртоқларнинг 80 проценти ВЛКСМ сафида камолот босқичларидан ўтишган.

Биз комсомолга раҳбарликни такомиллаштириб, ёшлар билан олиб борилаётган ишларни кунсайин чуқур таҳлил қилиб борамиз, ибратли тажрибаларни умумлаштириб, кенг ёямиз, комсомол ташкилотлари ишида юз бераётган камчиликларни бартараф этишда амалий ёрдам кўрсатамиз. Комсомол кадрларини чиниқтириш партия комитетларининг бош вазифаси бўлиб қолмоқда. Бу, аввало, комсомолнинг партия қатламини мустаҳкамлаш орқали бажарилаётир. Сўнгги бир йилда 300 га яқин ёш коммунист комсомолда ишлаш учун тавсия қилинди.

Ҳозир комсомол ташкилотлари секретарларининг ярмига яқини ёш коммунистлардир. Кейинги уч йилда саноат, транспорт, қурилиш ва алоқа комсомол ташкилотлари етакчиларининг партия қатлами 15,6 процент ўсиб, 76,6 процентга етди.

Комсомолнинг партия қатламини мустаҳкамлаш самараси бугун яққол кўриниб турибди. Ёш коммунистлар партия топшириғини бажариш жараёнида моҳир ташкилотчиларга айланаётирлар.

Биргина мисолни келтириб ўтмоқчиман. Тўқимачилик комбинати партия комитети ўтган ҳисобот-сайловлар вақтида 42 коммунистни комсомолда ишлаш учун юборди. Активларга таяниб, улар Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Коммунистик партияси ташкил этилганлигининг 50 йиллик юбилейи шарафига бошланган социалистик мусобақада корхона ёшларининг фаол иштирокини таъминламоқдалар. Цех, бригада комсомол ташкилотлари йигит-қизларнинг эътироф этилган нуфузли етакчисига айландилар. Комсомоллар унумли, тежамли меҳнат қилиш намунасини кўрсатишяпти. 57 комсомол-ёшлар бригадаси оширилган мажбуриятларини муваффақиятли бажармоқда. Йигирмага яқин ВЛКСМ аъзоси тўрт йиллик маррани эгаллади. Калавачи Закира Темирғалиева эса ўнинчи беш йиллик завқи билан яшамоқда, меҳнат қилмоқда.

Шаҳар партия комитети бюроси КПСС сафига қабул қилинган ҳар бир киши комсомолда ташкилотчилик иши кўникмасини бойитишига эришмоқда. Ёш коммунистлар партия топшириғига масъулият билан қараш ва ташаббускорлик руҳида тарбияланмоқда. Шаҳар партия комитетининг бюроси, бошланғич ташкилотлар йиғилишларида комсомолда ишлаш учун юборилган коммунистларнинг ҳисоботлари муттасил тингланади. Асосий эътибор комсомол органларининг фаолиятига изчилликни сингдириш, уларнинг куч-ғайратини йирик проблемаларни ҳал этишга сафарбар қилишга қаратилган. Бу нарса комсомол-ёшларнинг меҳнатдаги ва ижтимоий ҳаётдаги активлигини ўстиришга хизмат қиляпти.

Комсомол-ёшлар тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи йили хўжалик вазифаларини бажаришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг олтин тўйи арафасида областлар ва Қорақалпоғистон АССР шарафига зарбдор меҳнат вахтасида туриб, социалистик мусобақада фаол қатнашаётган 200 дан зиёд комсомол-ёшлар коллективлари ярим йиллик планни муддатидан илгари бажардилар. 400 комсомол аъзоси ўнинчи беш йиллик ҳисобига ишламоқда.

Булар ишимизда камчиликлар йўқ деган сўз эмас, албатта. Айрим партия ташкилотлари комсомол ишидаги коммунистлар билан муттасил ишламаётирлар, ёшларнинг меҳнат активлигини ўстиришга етарли эътибор бермаётирлар, уларни мусобақага суст жалб қилмоқдалар. Шаҳар партия комитети, унинг бюроси бу камчиликларни бартараф қилиш, ёшларнинг юбилей олди мусобақасини авж олдириб юбориш, йигит-қизларни коммунистик идеалларга садоқат руҳида тарбиялаш, коммунистик қурилишнинг соф виждонли ва онгли иштирокчиларини вояга етказишга алоҳида эътибор бермоқда.

В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи партия комитетининг секретари О. ИБРОҲИМОВ:

— Комсомол партия раҳбарлигида ленинчасига яшаш ва ишлашни ўрганмоқда. Буни заводимиз комсомол ташкилоти ҳаёти мисолида ҳам кўриш мумкин. Ташкилот кейинги вақтда ижтимоий-ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун курашга ёшларни сафарбар этиш соҳасида ибратли тажриба тўплади. Меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлаш, иш вақтидан оқилона фойдаланиш соҳасидаги ишлар бунинг далилидир. Корхонамизда меҳнат қилаётган мингга яқин ёш бу ҳаракатда фаол қатнашмоқда. Ҳамма цехларда кўрик комиссиялари ишлаб турибди. Натижада олти комсомол-ёшлар коллективларида меҳнат интизомини бузиш, иш вақтини бекор ўтказиш ҳоллари барҳам топди.

«Ёшларнинг зарбдор меҳнати, маҳорати ва изланиши — беш йилликка» ҳаракатида иштирок этаётган «300» прокат станининг Шамси Нуриддинов бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси иш вақтидан ўринли фойдаланиш, ёрдамчи ишларни имкони борича камайтириш ҳисобига белгиловчи йилда планга қўшимча 1200 тонна прокат бериш учун курашяпти. Меҳнат унумдорлигини пландагидан 1,5 процент ошириш учун мавжуд резервлар ишга солинаётир. Шуни айтиш кераки, прокат узатишни 32 минутга қисқартириш ҳисобига асбоб-ускуналарнинг бекор турмаслигига эришилаётир, унумдорлик ҳам сезиларли ошяпти.

Ёшларнинг ижодкорлиги, ғайрат-ташаббусини кўрсатувчи бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. 540 ВЛКСМ аъзоси ёш металлурглар мусобақасининг авангардида бормоқда. Ёш коммунист, ВЛКСМ XVII съезди делегати Эркин Рўзиев етакчилигида комсомоллар изланиш, ижодкорлик йўлидан дадил олға интилмоқдалар.

Калинин район партия комитетининг биринчи секретари Р. ҚАМБАРОВ:

— ВЛКСМ XVII съездида сўзлаган нутқида ўртоқ Леонид Ильич Брежнев комсомолга партия раҳбарлигининг усул ва услубларини тинмай такомиллаштириш вазифасини қўйди. Район партия ташкилотлари бу вазифани бажара бориб, комсомол ёшларнинг ўқиши, ҳаёти ва меҳнатидаги ролини кучайтиришга эришмоқдалар. Асосий эътибор йигит-қизларнинг ижтимоий меҳнат фаолиятини кучайтиришда комсомол ташкилотларининг ташкилотчилик иши самарадорлигини таъминлашга қаратилаяпти. Бу ишда партиявий изчиллик ва ҳозиржавобликка амал қилинмоқда. Сўнгги вақтларда райком бюроси С. Раҳимов номли, Навоий номли колхозлар, «Хасково» совхози, 7-ғишт заводи, 22-кўчма қурилиш-монтаж колоннаси, 40-мактаб партия ташкилотларининг комсомолга раҳбарлик соҳасидаги иш услубини ўз йиғилишларида муҳокама қилди. Натижада жойларда иш жонланди, комсомол ташкилотларининг оммавий-ташкилотчилик иши фаоллашди.

Кейинги йилларда «Қорасув» совхози экономикаси мустаҳкамланиб, хўжалик тараққиётнинг равон йўлига чиқиб олди. Ташаббускор ёш коммунист Тўлқин Мусаев секретарь бўлган комсомол ташкилоти ёшларни ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун курашга моҳирлик билан сафарбар эта олгани бунда муҳим аҳамиятга эга бўлди. Партия комитети кўмагига таяниб, бошланғич комсомол ташкилоти ёш деҳқонларда ерга меҳр-муҳаббат туйғусини тарбиялаш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, тежамкорлик учун самарали иш олиб борди.

Яқинда район партия комитетининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтди. Унда комсомол ташкилотларига партия раҳбарлиги масаласини муҳокама қилдик. Райком аъзолари бу соҳадаги камчиликларни рўйирост кўрсатиб беришди. Хўш, улар нималардан иборат? Аввало, айрим бошланғич партия ташкилотлари комсомол-ёшларнинг меҳнати, ўқиши, маънавий камолотига изчил эътибор бермаётирлар. Комсомол сиёсий ўқуви самарадорлигини оширишга эришилмаётир.

Райком пленуми КПСС XXIV съезди қарорларида қўйилган вазифалар асосида комсомол ташкилотларининг ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш борасидаги фаолиятини кучайтириш, комсомолга раҳбарликни такомиллаштириш масалаларини атрофлича муҳокама қилди. Дастлабки кузатишлар шуни кўрсатмоқдаки, партия ташкилотлари пленум қабул қилган қарорни бажаришга актив киришдилар, ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашда комсомол ташкилотларининг ролини кучайтириш тадбирларини кўрмоқдалар.

ОЛИМЛАР ТАВСИЯСИ

ЯНГИ УСУЛ ◆ ОЛИЙ НАВЛАР.

Катта Ўзбекистон тракти бўйлаб Тошкентдан жануби-ғарбга бораётган ҳар бир киши бепоён пахта далаларига эътибор берган бўлиши керак. Бу ерда ғўза туплари баланд, гулга кирган, қуйи шохчаларида кўсакчалар тугила бошлаган. Қўшни участкаларда эса ғўза эндигина шоналаяпти. Ҳолбуки, иккала майдоннинг чигити бир кунда экилган. Чигит экилиб бўлгач устидан полиэтилен плёнка ёпилган пайкалларда ғўза шундай бўлиқ етилди. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги тупроқшунослик ва агрохимия илмий-тадқиқот институти олимлари группаси ғўзани плёнка остида етиштириш янги усулини ишлаб чиқдилар.

Плёнка ихотасидаги чигит бирданига қулай шароитларга тушади. Ўзбекистоннинг шимолида кўклам учун характерли температура кескин ўзгаришларни ва давомли совуқ ёмғирли кунларни бемалол кечиради. Плёнка қуёш нурларини яхши ўтказади, иссиқликни ва қишдан қолган табиий намликни сақлайди. Шулар туфайли пахта одатдагидан 20 кун аввал етилади. Ғўза тупида кўсаклар кўп, йирик бўлади. Бултур Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозида гектар бошига 62 центнердан пахта териб олинди. Плёнка ёпилмаган далада эса ҳосил 52 центнердан бўлди. Плёнкали далада ҳосил октябрнинг иккинчи ўн кунлигида кузги совуқлар бошланишидан анча аввал терилиб бўлди. Binобарин, олий нав кўп чиқди. Пахта тез терилса кузги шудгорни ҳам қулай муддатларда кўтариш мумкин бўлади.

Плёнка ёпилган далада ғўзани ўтоқ қилишга эҳтиёж қолмайди. Плёнка остида бегона ўтлар қурийди. Кўкламги жалалар тупроқни қатқалоқ қила олмайди. Бундан ташқари плёнка ғўзани дўлдан муҳофаза қилади. Бир тўп полиэтилен лента икки қаторга етади. Эгат очиш, чопиқ қилиш, озуқлантириш, суғориш, бир қатор ташлаб ўтказилади. Бошқача қилиб айтганда, пайкалнинг ярмигагина ишлов берилади. Суғоришга кетадиган сув 20 процентдан зиёд қисқаради. Тупроқдан озуқа моддаларининг чиқиб кетиши камаяди.

Янги усул тажриба пайкалларидан кенг далага қадам қўймоқда. Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозининг деҳқонлари плёнка ёпиб ўстириш учун 3 гектар пахтазор ажратдилар. Келаси йилдан бошлаб янги усул Ўзбекистоннинг ҳамма далаларида синаб кўрилади.

Уруғчилик хўжаликлари, селекциячилар ҳам янги усулга қизиқиб қолдилар. Плёнка остида ўсган ғўза пахтасида «пучак» чигитлар йўқ. Конструкторлар ва олимлар плёнкани тешадиган ва далага ётқизадиган машиналарни ишлаб чиқмоқдалар.

(ЎзТАГ).

КОСМОСДАГИ ИШ КУНЛАРИ

«Салют-3» орбитал станция ишлай бошлаганига тўрт кун бўлди. Космонавтлар илмий экспериментларнинг кенг комплексини ўтказишга тайёргарлик ишларини тугалламоқдалар. Приборларнинг баъзи бирлари ҳозирнинг ўзидаёқ ишлатиб юборилди, бошқаларини эса энди ишга тушириш лозим. Программага мувофиқ космонавтлар станцияда мустақил ва ердан бериладиган командалар билан Ерни ва планета атмосферасини илмий кузатишларнинг неча ўнлаб сеансини ўтказадилар, бир талай техника ва медицина экспериментларини бажарадилар.

Иш кунида бажариладиган вазифалар ҳаддан ташқари кўп. Космонавтлар етти соат ухлаб, бир соат дам олишади, қолган вақт иш билан ўтади. «Ҳали, шошмай туринглар, — деб ҳазиллашди Попович алоқа сеансларидан бирида программага қўшимча ердан кўпдан-кўп топшириқлар берилаётганига шама қилиб, — кема ичида касаба союзининг маҳаллий комитетини сайлаб олайликчи, ўшанда ўз ҳуқуқларимизни мутлақо расмий равишда талаб қилиб қоламиз...».

Аслида, Ерда, парвозни бошқариш маркази залларида ҳам кемада бўлганидек иш қизғин. Бошқариш пультлари ёнида врачлар, инженерлар, олимлар вахтада туришибди.

Бугунги якшанба тонгги ишнинг кўплиги жиҳатидан оддий кундан, ҳатто кемани станция билан туташтириш кунидан ҳам мутлақо фарқ қилмади. Эрталаб космонавтлар бироз жисмоний тарбия қилиб олдилар. Улар орбитадаги ҳар иш кунини шундан бошлайдилар.

— Юрий ялқовлик қилди, — деди Павел Попович эрта тонгда навбатдаги алоқа сеанси бошланиши билан, буни қаранга, бугун якшанба бўлгани учун унинг тўшагига, дарвоқе, кечирасиз, ўриндиғига кофе келтириб бериш керак эмиш. Маиший бўлмага кириб, шоша-пиша менюга қарасак, унда қора кофедан ном-нишон ҳам йўқ экан.

Космонавтларнинг кун режимини кузатиб турган медиклар экипажнинг якшанбалик нонуштаси: буғдой нон билан сур гўшт, қора смородинали творог, ширин зоғара нон, сутли кофе ва витаминлардан иборат бўлганлигини айтишди. Экипаж аъзолари таом танлашда деярли бир хил, тушлик овқат вақтидагина уларнинг таъби бошқача — Попович уч кундан бери украинча карам шўрва, Артюхин эса, кўкат шўрва танламоқда.

Космонавтлар программанинг навбатдаги моддаларини бажариш ўртасида қолган танаффус вақтида баъзан радио тинглашади. Аммо Польша билан Бразилия командалари ўртасида жаҳон футбол биринчилиги учун ўтказилаётган матч эфирга чиқарилган пайтда медиклар Поповичнинг «ашаддий ишқибоз» эканлигини пайқаб, парвоз раҳбарларига экипажни, қўшимча топшириқлар билан «банд қилиб қўйишни» маслаҳат бердилар. «Бундай қаттиққўлликнинг сабаби равшан, — тушунтиришди медиклар. — Бир ярим соат мобайнида ижобий ва салбий ҳиссиётларни кечиришнинг космонавтларга мутлақо ҳожати йўқ».

— «Намунча қийнайсизлар, ўйин қандай ўтганини айтсангизларчи — деди эрталабки сеансда Попович. У ўйин тафсилотларини эшитгач, «Қандингни ур, поляклар!» — деб хитоб қилди.

Парвозга бошчилик қилаётган медиклар билан инженерлар космонавтларнинг бортдан бераётган ахборотлари ва репортажларидаги ҳазиломуз оҳангга бажонудил қўшилмоқдалар. Попович билан Артюхиннинг ҳазилига жавобан, уларга парвозни бошқариш марказида деворий газета чиқарилганлигини, аммо унда ёзилган гапларни экипажга айтишга ботинишмаётганлигини, чунки «программада белгиланмаган кулги портлашлари станциянинг мувозанатини бузиб юбориши мумкинлигини» айтишди.

Парвозни бошқариш маркази.

Н. ЖЕЛЕЗНОВ,
ТАСС махсус мухбири.

ПЛАНЛИ РИВОЖЛАНИШ — ТАРАҚҚИЁТ ҚОНУНИ

Иқтисодий билимлар университети

Планлаштириш — социализмда халқ хўжалигига раҳбарлик қилишнинг марказий звеноси, ўзагидир. У бутун халқ хўжалигини тараққий эттириш, айрим тармоқлар ва корхоналарни, иқтисодий районлар ва республикаларни ривожлантиришнинг турли хил планлари ва топшириқларини ишлаб чиқишни ўз ичига олади.

Бизнинг мамлакатимизда ишлаб чиқариш, тақсимот, моддий бойликларни алмашиш ва истеъмол қилиш план асосида ташкил этилади. Фан, техника, маориф, соғлиқни сақлаш ва шу сингари соҳалар ҳам планли ривожлантирилади.

Халқ хўжалигини планли ривожлантириш Коммунистик партиянинг илмий асосланган иқтисодий сиёсатини амалга оширишга қаратилгандир. Социализм ва коммунизм қурилишининг бутун тажрибаси шуни исботлайдики, марксча-ленинча партиягина жамиятни тараққий эттиришга илмий раҳбарликни таъминлай олади. Меҳнаткаш омманинг илғор авангарди бўлган Коммунистик партия энг илғор назария ижодкори ва уни амалга оширувчидир. Бу эса ижтимоий тараққиёт қонуниятларини чуқур тадқиқ қилиш ва ўз сиёсатининг фан хулосалари асосига қуриш имконини беради.

Коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичида КПССнинг раҳбарлик роли ўзига хос янги хусусиятларга эга бўлиб, янада юксак савия касб этмоқда.

Биринчидан, партия эндиликда коммунистик жамиятни амалда қуришдек сифат жиҳатдан янги мураккаб вазифани бажармоқда. **Иккинчидан,** сиёсатни илмий жиҳатдан асослаш даражаси, фан-техника революцияси шароитида коммунистик қурилиш планларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш муносабати билан иқтисодий ва социал прогнозлашнинг роли ошиб бормоқда. **Учинчидан,** эндиликда партиянинг раҳбарлик фаолияти ривожланган социалистик жамият афзалликларини ҳар томонлама очиш ва ундан моҳирона фойдаланишга, халқ хўжалиги барча тармоқлари ва ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларини пропорционал ривожлантиришни тақозо этувчи яхлит система сифатида тараққий эттиришга қаратилгандир. **Тўртинчидан,** коммунистик қурилиш жаҳон социализм системаси мавжуд бўлиб яшаб келаётган, жаҳон майдонида социализм ва капитализм ўртасида кураш кетаётган шароитда юз бермоқда. **Бешинчидан** интернационал характерга эга бўлган коммунистик қурилишнинг янги, мураккаб ва комплекс вазифалари илмий асосланган ҳолда ҳал қилинмоқда. Илмий асосда олдиндан кўра билиш партиянинг коммунистик қурилишга раҳбарлик фаолиятининг муҳим талаби бўлиб қолмоқда.

КПССнинг илмий асосланган сиёсатини ишлаб чиқиш — биринчи даражали аҳамиятга эга бўлган ишдир. Бу сиёсат омма ўртасида олиб бориладиган кундалик, ташкилотчилик ва тарбиявий ишлар билан қанчалик кўп мустаҳкамланса, шунча яхши самаралар беради. Шунинг учун ҳам партиямиз меҳнаткашлар оммасини ғоявий, сиёсий ва иқтисодий тарбиялаш масалаларига биринчи даражали аҳамият бермоқда.

Совет ҳокимияти йилларида мамлакат экономикасини ривожлантириш юзасидан мисли кўрилмаган ютуқларга эришилди. Октябрь революциясига қадар Россия иқтисодий тараққиёт даражасига, халқ хўжалиги турли тармоқларининг техника билан қуролланиш даражасига кўра 50-100 йил орқада эди. 1913 йилда Чор Россияси Ер шари территориясининг 16.5 процентини эгаллар ва бу жиҳатдан биринчи ўринда турарди. Аҳолиси 139,3 миллион кишини (бутун дунё аҳолисининг 10,4 процентини) ташкил этарди. Шундай катта, аҳолиси кўп Россия саноат маҳсулотининг 2,6 процентинигина ишлаб чиқарарди. Худди ўша йили ер шари территориясининг 5,8 процентини ташкил этадиган ва 97,2 миллион аҳоли яшайдиган АҚШ эса жаҳон саноат маҳсулотининг 38,2 процентини ишлаб чиқарарди. Ҳозирги вақтда жаҳонда ишлаб чиқарилаётган саноат маҳсулотининг 20 проценти СССР зиммасига тўғри келади. Бизнинг мамлакатимиз Англия, Франция, ГФРнинг биргаликдаги саноат маҳсулотидан кўп маҳсулот ишлаб чиқармоқда. 1973 йили мамлакатимизда кўмир қазиб чиқариш 670 миллион тоннага, нефть қазиб чиқариш — 420 миллион тоннага, пўлат ишлаб чиқариш — 131 миллион тоннага, электр энергияси ҳосил қилиш — 915 миллиард киловатт соатга етди.

Партия ҳозирга қадар мисли кўрилмаган даражада қудратли ишлаб чиқарувчи кучларни барпо этиш, энг тараққий этган капиталистик мамлакатларнинг техника даражасидан ўзиб кетиш ҳамда аҳоли жон бошига маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича жаҳонда биринчи ўринга чиқишни вазифа қилиб қўймоқда. Бугунги кундаги ҳамма куч-ғайратимиз ана шу вазифаларни мукаммал бажаришга қаратилгандир.

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971 —1975 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани, том маъноси билан олганда, мамлакатимизнинг коммунизм томон ҳаракатида янги босқичдир. КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь Пленуми Ватанимиз ҳаётида катта воқеа бўлди. Шу пленумда ўртоқ Л. И. Брежнев нутқ сўзлаб, беш йилликнинг ўтган уч йили ичида эришилган ютуқларга танқидий баҳо берди, давлатимиз жуда катта резервларга эга эканлиги ва улардан оқилона ва тағин ҳам самаралироқ фойдаланиш лозимлигини уқтириб, халқ хўжалигини янада ривожлантириш тўғрисида миқёс жиҳатидан ҳар вақтдагидан кўра катта таклифлар киритди.

КПСС Марказий Комитети пленуми принципиал аҳамиятга эга бўлган вазифаларни қўйди. Экономикани бошқаришнинг ташкилий структурасини янада такомиллаштириш, планлаштириш системасини, капитал маблағларни тақсимлашни яхшилаш тадбирлари белгиланди.

Шуни таъкидлаш лозимки, сўнгги йилларда халқ хўжалигини ривожлантиришни планлаштиришда катта ижобий силжишлар юз берди. Планлар илмий жиҳатдан пухта асосланадиган бўлиб қолди. Хўжаликнинг баъзи тармоқларини ривожлантириш оптималлаштирилмоқда, иқтисодий ва социал аспектлар ўзаро уйғунлаштирилмоқда. Лекин КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленумида (1973 йил) қайд қилинганидек планлаштиришда ҳали ҳам баъзи нуқсонлар тугатилганича йўқ, план интизомининг бузилиш ҳоллари давом этмоқда. Шуларнинг натижасида бекор туриб қолиш, ойнинг охиридагина ишга зўр бериш ҳоллари учрамоқда. Буни эътиборга олиб КПСС Марказий Комитети марказий план органларидан кор-

Фарғона области, Фрунзе районидаги Охунбобоев номли совхознинг механизатори Жумҳурият Рўзиқулова кўп йиллардан буён трактор рулини бошқариб келади. У ўтган йили пахта йиғим-терими мавсумида 180 тонна хом ашё терган эди. Унинг бу йилги аҳди — 200 тонна! [illegible] ғўза парваришида актив қатнашмоқда. Суратда: Ж. Рўзиқулова.

А. Тўраев фотоси.

«КАПИТАНЛАР» МАКТАБИ

«Ташсельмаш» заводидаги пахта териш машиналари механик-ҳайдовчиларининг Бутуниттифоқ мактабини беш йиллик бошидан бери эллигинчи марта — юбилей битириб чиқиш маросими бўлди. Шу вақт ичида корхона ўқув марказида Ўзбекистон, Озарбайжон, Тожикистон, Туркманистон, Қозоғистон ва Қирғизистондан келган «зангори кема»ларнинг бир ярим мингдан ортиқ капитани малакасини оширди. Айни вақтда заводда юзлаб қишлоқ инженерлари ва техниклари, шунингдек қишлоқ хўжалиги олий ўқув юртлари ҳамда ҳунар-техника билим юртларининг ўқитувчилари қайта тайёргарликдан ўтдилар. Болгария ва Югославиядан келган механиклар ва тракторчиларнинг катта группаси шу мактаб синфларида ўз билимларини оширдилар. Улар ўз ватанларида Совет Иттифоқида ишлаб чиқарилган тўрт қаторли «Ўзбекистон» машиналарида пахта термоқдалар.

«Капитанлар» заводда лекция курси тинглайдилар, машиналарни ишлатиш бўйича стажировкадан ўтадилар, йиғув конвейерида ишлайдилар. Заводнинг етакчи инженерлари тингловчиларни пахта териш техникасини ривожлантириш истиқболлари билан, корхонанинг эртанги куни билан таништирадилар.

Ҳозир «Ташсельмаш» заводи реконструкция қилинмоқда. Заводнинг янги қурилишлари планида «капитанлар мактаби» учун янги ўқув корпуси ҳам бор. Янги ўқув корпусининг ишга туширилиши келаси йили механизаторлар курсига ўқувчиларни икки баравар кўп қабул қилиш имконини беради.

В. ШЕВЦОВ,
ЎзТАГ мухбири.

ЕР — МУҚАДДАС БОЙЛИГИМИЗ

ИЖРОКОМ, ЕР, ҚОНУН

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежнев Олмаотада сўзлаган нутқида, ер — халқнинг бебаҳо бойлигидир, деди. Биз шу бойликни авайлаб асрашимиз, унинг ҳосилдорлигини оширишимиз, ҳар гектар ердан тобора кўпроқ самара олишга ҳаракат қилишимиз лозим.

Районимиз меҳнаткашлари буни яхши биладилар. Бизда ҳар қарич ернинг ҳисоби бор, қадри бор. Бир қарич ер ҳам бекор турмасин, эл-юртга хизмат қилсин, деган шиорни ўртага қўйганмиз. Ер — битмас-туганмас хазинадир. Деҳқоннинг ризқ-рўзи ерда. Ер қанча эъзозланса, ўғитга тўйдирилса, шунча кўп ҳосил беради. Деҳқонни боқадиган ҳам, кийинтирадиган ҳам ер.

Ернинг яхши-ёмони бўлмайди. Омилкор деҳқон ёмон дейилган ердан ҳам баракали хирмон кўтаради, ноз-неъмат ундиради. Бугунги деҳқон ернинг «тили»ни билади.

Районимиз эгаллаб турган ер 391 квадрат километрни ташкил этади. Умумий майдон — 39100 гектар. Шундан суғориладиган ер — 21572 гектар. Пахта майдони — 14300 гектар, бедазорлар — 1356 гектар, дон экинлари — 1790 гектар, боғ ва узумзор — 3711 гектар, полиз ва сабзавот экинлари — 228 гектар. Биз бу ерлардан қандай фойдаланяпмиз? Беш йилликнинг ўтган уч йилида қўлга киритилган ютуқларга назар ташлайлик. Уч йилда районимиз планга қўшимча 20,5 минг тонна пахта, 104 тонна пилла, 5923 тонна дон, 774 тонна сабзавот, 4907 тонна ҳўл мева ва узум етиштирди. 1973 йилда район бўйича ҳар гектар ердан салкам ўттиз уч центнердан ҳосил олинди. Хўжаобод районида ҳеч қачон бу қадар кўп пахта етиштирилмаган эди. Бир гектар ернинг унуми бир минг олти юз ўттиз уч сўмга тўғри келди.

Бу ютуқлар осонликча қўлга киритилгани йўқ. Барча деҳқонлар, коммунист ва комсомоллар, депутат ва раҳбар ходимлар бутун диққат-эътиборни ерни сақлаш ва унинг унумдорлигини оширишга қаратдилар. Ернинг қадрига етиб, тилини билиб ишладилар, уни эъзозладилар, ўғитга, сувга тўйдиришга ҳаракат қилдилар.

Район партия, совет ва хўжалик органлари ва посёлка Советлари ер ресурсларидан тўлароқ ва самаралироқ фойдаланишга қаратилган муҳим тадбирий чораларни кўрдилар. Район Совети ижроия комитети қишлоқ хўжалигидан бошқа эҳтиёжларга ер ажратиб бериш билан алоқадор масалаларга анча қатъий ёндашадиган бўлиб қолди. Ерларни соғломлаштириш ва сақлаш, тупроқ эрозиясига қарши кураш, деҳқончилик маданиятини ошириш борасида талай ишлар қилинди.

Ерни авайлаш ва унинг ҳосилдорлигини ошириш, ер тўғрисидаги Қонунларга риоя қилиш масалалари ижроком ва доимий комиссия мажлисларида, колхозчилар, совхоз ишчиларининг йиғилишларида мунтазам кўриб чиқилмоқда. Манак, Мойариқ, Кулла ва Октябрь қишлоқ Советларининг ердан тўғри фойдаланиш, янги ер ресурсларини топиш ва ўзлаштириш соҳасида қилган ишлари мақтовга лойиқдир. Бу қишлоқларнинг депутатлари ажойиб ташаббус бошлаб бердилар. Уларнинг томорқаларни тартибга солайлик, ер тўғрисидаги қонунларга қаттиқ риоя қилайлик, деган даъвати катта аҳамият касб этди. Хўжаликларнинг меҳнатчилари бу ташаббусга қўшилдилар.

Кўп хўжаликларда ерга муносабат ўзгарди. Майда карталарни яхлитлаштириш учун юриш бошланди. Ортиқча ариқлар, йўллар текисланиб, экин майдонларига қўшилмоқда. Ташландиқ ерлар, чакалакзорлар, тошлоқлар ўзлаштириляпти. Кейинги икки йил ичида районда 250 гектар ер ўзлаштирилди ва ҳайдаладиган ерлар қаторига киритилди. Бу ерлар ҳосил берди, хўжаликларга фойда келтирилди.

Абдулла Набиев номли, «Партия XXI съезди», Калинин номли ва «Россия» колхозлари деҳқонлари ер хазина эканлигини амалда исботладилар. Энг муҳими, бу хўжаликларнинг ҳар бири адирлардан ер ўзлаштирди. «Ўзбекистон», Куйбишев номли, «Москва», «Коммуна», «Ёш Ленинчи», колхозларида ерга — ер қўшишга ҳаракат қилинмоқда.

Ер эрозиясига қарши кураш соҳасида қилинаётган ишлар ҳам диққатга сазовордир. «Ленинизм» колхозида 3700 метрли Азимбой ариғига бетон нов ўрнатилди. Бунга 112 минг сўм сарфланди. Абдулла Набиев номли колхозда 21 гектар, «Победа» колхозида 16 гектар, «Москва» колхозида 15 гектар ер эрозияга қарши капитал планировка қилинди.

Ютуқлар билан бирга ишимизда камчиликлар ҳам мавжуд. Район шароитида ерларни соғломлаштириш, уларнинг ҳосилдорлигини ошириш учун кўп иш қилиш мумкин. Бунинг учун мелиорация билан астойдил шуғулланиш, майда карталарни йириклаштириш, ерларни яхшилаб текислаш керак бўлади. Харажатлар зое кетмайди, уларнинг эвазига мўл ҳосил етиштирилади. Лекин районда бу иш жуда секин амалга ошмоқда. Масалан 1971 йилда 196 гектар ер асосли равишда текисланган бўлса, 1972 йилда 65 гектар, 1973 йилда 53 гектар ер текисланди, холос. Йил сайин бу ишга эътибор камаймоқда. «Шарқ юлдузи», «Правда», «Коммуна», колхозларида 4 йил давомида бир гектар ҳам ер текисланмади.

Бунинг асосий сабаби шуки, кўп хўжаликлар ер қазиш, текислаш техникаси билан қониқарсиз таъминланмоқда. Экскаваторлар, скрейперлар, ер текислайдиган машиналар етишмайди.

Яна бир масалага тўхталиб ўтмоқчиман. Район аҳолиси ҳар йили 3 минг кишига кўпаймоқда. Бундан 10 йил муқаддам районда аҳоли жон бошига 0,22 гектардан суғориладиган ер тўғри келарди. Энди эса 0,19 гектар. Бу ҳам ҳар бир қарич ердан оқилона фойдаланиш, унинг исроф бўлишига чек қўйишни тақозо қилади. Бироқ бунга интилмаётган хўжаликлар бор. «Правда» колхози уч йилда 1,5 гектар ер ўзлаштириб, 6 гектар ерни аражат қилган. «Победа» колхози умумий майдонга бир гектар ҳам ер қўшилмагани ҳолда 6 гектар ерни томорқага бўлиб берган.

Кўп хўжаликларда томорқа масаласи ҳамон тартибга солинган эмас. Колхоз уставида ҳар бир хонадонга 13 сотих томорқа бериш қатъий қилиб қўйилган. Шунга қарамасдан «Москва» колхозида 18 сотихдан томорқа берилса, «Шарқ юлдузи» колхозида 23 сотих, Калинин номли колхозда 21 сотих томорқа олган хонадонларни учратиш мумкин. Буни нормал ҳол деб бўладими? Қишлоқ Советлари бунга бефарқ қарашяпти. Хўжаобод, Булоқбоши, «Коммуна» қишлоқ Советларининг иши қониқарли эмас. Биргина Хўжаобод қишлоқ Советида колхозчиларга 2,5 гектар ортиқча томорқа берилгани аниқланди.

Уч йилда район бўйича 20 гектар ер алмаштирилмасдан қурилиш ишлари бошлаб юборилган. Район Совети ижроия комитети йўл қўйилган камчиликларни тузатиш, хўжасизликка ва исрофгарчиликка қарши кураш, ҳар гектар ердан олинадиган ҳосилдорликни ошириш тадбирларини ишлаб чиқди. Унда ташландиқ ерларни топиш ва қишлоқ хўжалик оборотига киритиш кўзда тутилган.

Районимиз ерлари Оқбура, Шаҳрихонсой, Аравансой соҳилларига чўзилган. Бу яхши, албатта. Аммо, бу сойлар кўп майдонларни банд қилиб ётибди. Баҳорда, жала ёққан маҳалда дарёлар суви бирдан кўпайиб ўнлаб гектар суғориладиган ерларни емириб кетади. Биз ҳозиргача аҳоли пунктларинигина сув тошқинидан ҳимоя қилиб келардик. Энди бу бебош дарёларни жиловлашга отландик. Эни уч юз, тўрт юз метр, айрим жойлари минг метр жойни эгаллаган сойларнинг икки соҳилига харсанг ва шағал тўкиб, ихчам ҳолга келтира бошладик. Бунинг учун «Узсельхозтехника» район бирлашмаси қошида махсус механизациялашган мелиорация отряди тузилди. Отряд қудратли техника билан таъминланди. Жанговар отряд дарё бўйларидан 50 гектар ер очди. Ерга—ер қўшиш учун кураш давом этмоқда.

Республикамизнинг шонли юбилейини муносиб кутиб олиш учун бошланган мусобақага қўшилган районимиз меҳнаткашлари бу йил ҳосилдорликни гектар бошига 35 центнерга етказиш, давлатга 50 минг тонна пахта армуғон этишни ўз олдиларига бош вазифа қилиб қўйдилар.

Д. ДАДАБОЕВ,
Меҳнаткашлар депутатлари Хўжаобод район Совети ижроия комитетининг раиси.

ЯНГИЛИКЛАР — ХАБАРЛАР — ВОҚЕАЛАР

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ҲАМКОРЛИК ВА ТИНЧЛИК МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

Жаҳон жамоатчилиги совет раҳбарларининг АҚШ Президенти билан олиб борган музокаралари якунларини қизғин табриқламоқда. Ҳар икки томоннинг ўзаро манфаатли ҳамкорликни давом эттириш ва кенгайтириш, халқаро майдонда тинчлик манфаатларини кўзлаб ҳаракат қилишга қарор берганлиги барча мамлакатлардаги яхши ниятли кишиларда чуқур мамнуният ҳис туйғуларини туғдирмоқда. Чет эл матбуоти жамоатчиликнинг олий даражадаги учинчи Совет—Америка учрашувига ғоят қизиқиб қараётганлигини акс эттириб, бу учрашувнинг якунларига бағишланган жуда кўп мақола ва шарҳларни босиб чиқармоқда.

◆ НЬЮ-ЙОРК. «Нью-Йорк таймс» газетаси редакцион мақоласида музокараларнинг якунларини шарҳлаб, қуйидагиларни ёзади: Л. И. Брежнев кескинликнинг юмшатилишига муқаррар, доимий тус беришни истайди. Москва ахбороти ҳам Қўшма Штатларнинг Президенти бу олижаноб мақсадни қўллаб-қувватлаётганлигини қайд қилади. Газетанинг обзорчиси Ж. Рестон учрашув ҳозирги жаҳоннинг «сиёсий реаллиги»ни акс этирди, деб таъкидлади.

◆ СОФИЯ. «Работническо дело» газетаси бош мақоласида қуйидагиларни ёзади. «Биз Совет—Америка алоқаларининг ривожланиб боришига баҳо берганимизда ана шу ҳар икки мамлакатнинг ижтимоий тузуми, идеологияси бир хил эмаслигини, уларнинг халқаро аҳволга доир бир қанча конкрет масалаларга қараши турлича эканлигини эсдан чиқармаймиз. Аммо бу нарса Совет Иттифоқи ва АҚШнинг тинчликни ва халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлаш йўлида биргаликда ёки ёнма-ён туриб қилаётган ҳаракатлари муҳим эканлигини жуда яққол таъкидлайди».

◆ ВАРШАВА. Польша касаба союзларининг «Глос праци» газетаси бундай деб ёзади: «Олий даражадаги Совет—Америка учрашувлари натижасида ҳар икки мамлакатга бевосита тааллуқли соҳалардагина эмас, балки жаҳон миқёсидаги муштарак проблемаларни ҳал этиш соҳасида ҳам ўзаро ҳамкорликни ривожлантириш учун қулай шарт-шароитлар вужудга келди ва вужудга келмоқда».

◆ БУДАПЕШТ. Олий даражадаги Совет — Америка учрашувларининг якунлари Венгрияда босилиб чиққан газеталарнинг ташқи сиёсат соҳасидаги асосий мавзуидир. «Мадьяр немзет» газетаси биринчи саҳифасини Совет — Америка учрашуви якунларига бағишлади. Бош мақолада Европа хавфсизлиги масалалари юзасидан, СССР ва АҚШ позицияларининг яқинлашганлиги муҳим эканлигини уқтириб ўтилади.

◆ ХЕЛЬСИНКИ. «Суоменма» газетаси иқтисодий, саноат ва техника ҳамкорлигига ёрдам бериш тўғрисида Совет Иттифоқи билан АҚШ ўртасида тузилган битимга юксак баҳо беради. Бу битим, деб ёзади газета, СССР билан АҚШ ўртасида яхши қўшничилик муносабатларини ва кўп томонлама ҳамкорликни ривожлантириш ишида катта роль ўйнайди. СССР билан Финляндия ўртасидаги муносабатлар тажрибаси шундай хулоса чиқаришни тақозо этади.

◆ ПАРИЖ. «Юманите» газетаси қуйидагиларни таъкидлаб ўтади. Олий даражадаги учинчи Совет—Америка учрашуви «тинч-тотув яшаш тарихида муҳим ўрин олади». Учрашувлар давомида жуда катта муваффақиятларга эришилди. Бу муваффақиятлар икки буюк давлат ўртасидаги ҳамкорликни янги йўналишларда олға боститиришни таъминлайди. Москвада имзоланган битимлар турли соҳаларда ғоят ижобий якунларни қўлга киритиш имконини берди.

◆ ЛОНДОН. Олий даражадаги учинчи Совет—Америка учрашуви, деб уқтириб ўтади «Дейли телеграф», муваффақиятли ўтди деб ҳисоблаш учун тўла асос бор. Газетанинг ёзишича, музокараларнинг якунлари халқаро кескинликни юмшатиш йўлидан яна олға қараб қадам қўйилганлигини исбот қилади. «Дейли телеграф» газетаси ҳар икки томоннинг актив ва мустаҳкам алоқалар ҳамда маслаҳатлашиб туришларни давом эттириб туриш тўғрисида келишиб олганлигига катта аҳамият беради.

◆ РИМ. «Коррьере делла сера» газетаси «Кескинликни юмшатиш жараёни муқаррар» деган сарлавҳа остида босиб чиқарган мақоласида жумладан қуйидагиларни ёзади: «Олий даражадаги учинчи Совет—Америка учрашувининг оқибатлари икки давлат ўртасидаги муносабатларнинг ҳозирги аҳволини акс эттиради. Бу оқибатлар кескинликни юмшатишга эришиш мақсадларини кўзда тутган музокаралардан ҳам афзалроқ нарса йўқ эканлигини тасдиқлади».

◆ ДЕҲЛИ. «Ҳиндустан таймс» газетаси қуйидагиларни таъкидлайди: Москвада имзоланган ҳужжатларда томонларнинг Совет Иттифоқи билан АҚШ ўртасидаги ўзаро муносабатларни янада яхшилаш, ана шу ҳар икки давлат ҳамкорлигини ҳар томонлама кенгайтириш асосида барқарор ялпи тинчликни таъминлаш учун ёрдам беришга интилаётганлиги ўзининг ёрқин ифодасини топди. Олий даражадаги биринчи учрашувдан буён ўтган давр ичида, деб қайд қилади газета, Совет—Америка муносабатларида жуда катта силжишга эришилди. СССР ва АҚШ конфронтациядан музокаралар олиб бориш ва ўз миллий манфаатлари йўлидагина эмас, планетадаги барча халқларнинг манфаатлари йўлида ҳам бир-бирлари билан ҳамкорлик қилиш зарур эканлигини тушуниш йўлига ўтдилар.

◆ МЕХИКО. «Диарио де Мехико» газетаси «тинч-тотув яшаш зарур эканлигини тасдиқлаш» — музокараларнинг энг муҳим якунларидан бири эканлигини таъкидлади. Газета бундай деб ёзади: СССРнинг тинчликни мустаҳкамлашга қаратилган ташқи сиёсати, унинг низоларни музокаралар йўли билан ҳал этишга интилаётганлиги империализм энг агрессив кучларининг ҳарбий васваса муҳитини сақлаш, халқларнинг озодлик йўлидаги ҳаракатини бостириш йўлидаги интилишларига тўсқинлик қилади. Буларнинг ҳаммасига, деб хулоса чиқаради Мексика газетаси, Совет Иттифоқининг обрў-эътибори ва қудрати тўхтовсиз ўсиб бораётганлиги натижасида эришилди.

◆ ДАКАР. Тинчликни ҳимоя қилиш Сенегал комитетининг бош секретари Алиун Бадара Фаль бундай деди: Олий даражадаги Совет—Америка музокаралари давомида имзоланган янги муҳим ҳужжатлар тинчликсевар кучларнинг Москвада ўтказилган жаҳон конгрессида қабул қилинган қарорларнинг руҳига мос бўлиб тушади. Алиун Бадара Фаль икки мамлакат раҳбарлари учинчи учрашувининг якунлари тинчликни мустаҳкамлаш ва ядро урушининг олдини олиш ишига қўшилган жуда катта ҳисса бўлди, деб таъкидлади. Совет—Америка музокараларида халқаро кескинликни юмшатиш соҳасида янги қадам қўйилди. Бу учрашув, деди А. Б. Фаль, ялпи тинчлик ишини қадрлаётган барча кишиларнинг туб манфаатларига мос бўлиб тушади.

(ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ **БРАТИСЛАВА.** Братиславада аэрофлотнинг Словакиядаги ваколатхонаси очилди. Братислава билан Москва ўртасидаги биринчи авиалиния 1968 йил ноябрь ойида ўрнатилган эди. Шу йил апрел ойидан бошлаб аэрофлот самолётлари Братислава — Киев линиясида уча бошлади. 1973 йилда совет самолётлари ЧССР авиалинияларида 50 мингдан ортиқ пассажир ташиди.

◆ **СОФИЯ.** Болгария артистлар союзи Уругвай президенти Бордаберрига халқаро актёрлар федерациясининг вице президенти, Уругвай актёрлар союзининг вице президенти Эдуардо Проуса ғайри қонуний қамоққа олинганлиги муносабати билан норозилик телеграммаси юборди.

◆ **МАДРИД.** Мадрид трибунали 19 ёш ватанпарварни 3 йилдан 6 йил муддатгача қамоқ жазосига ҳукм қилди. Маъмурлар уларни Барселонада Испания коммунистик ёшлар союзининг ячейкасини тузишда ва «ғайри қонуний пропагандани» жорий этганликларида айблади.

◆ **ҒАРБИЙ БЕРЛИН.** Бу ерда 24 халқаро кинофестиваль тугади. Фестивалнинг бош соврини «Олтин айиқ» Канаданинг «Папа Крэвит юқорига кўтарилди» деган бадиий фильмига берилди. Совет Иттифоқида суратга олинган «Сен билан ва сенсиз» деган бадиий фильм конкурсдан ташқари намойиш қилинди. Фильмни ёш режиссёр Р. Нахапетов суратга олган. Томошабинлар бу фильмни қизғин кутиб олишди. Англиянинг «Концерт» фильми қисқа метражли фильмлар ўртасида энг яхши фильм деб тан олинди.

◆ **ВАШИНГТОН.** «Урушга қарши Вьетнам ветеранлари» умуммиллий ташкилоти составига кирувчи Вьетнамдаги уруш ветеранлари Вашингтонда намойиш ўтказдилар. Улар Вьетнамда урушни тўхтатиш ва тинчликни тиклаш тўғрисидаги Париж битими шартлари қатъий бажарилишини ёқлаб чиқдилар. (ТАСС).

ШОНЛИ ЙЎЛ

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети комсомол ветеранларидан бир группасини республика шаҳарлари ва қишлоқларига юборди. Улар орасида Ўзбекистоннинг дастлабки комсомолларидан Раҳим Шокирбеков, Риза Усмонов, республика комсомолларининг биринчи съезди делегати Константин Ригин бор.

Ветеранлар ёш ишчилар ва колхозчилар ҳузурида комсомолга Владимир Ильич Ленин номи берилганлигининг 50 йиллигига бағишланган лекциялар ўқийдилар, республика комсомол ташкилоти босиб ўтган шонли йўл тўғрисида сўзлаб берадилар.

(ЎзТАГ).

Наум Ильич ФЕРШТАТ

Республика қишлоқ хўжалигининг раҳбар ходимларидан бири, «Узсельхозтехника» Ўзбекистон бирлашмаси раисининг ўринбосари, республикада хизмат кўрсатган механизатор, 1945 йилдан КПСС аъзоси Наум Ильич Ферштат узоқ давом этган оғир касалликдан кейин 7 июль куни 65 ёшида вафот этди.

Н. И. Ферштат 1909 йилда Донецк областининг Мариупол шаҳрида хизматчи оиласида туғилди. У меҳнат фаолиятини 14 ёшлигида Тошкент шаҳридаги Ильич номли заводда слесарь шогирди бўлиб ишлашдан бошлади, сўнгра Ўрта Осиё машина синаш станциясида ва «Кўкдала» ғаллачилик совхозида тракторчи бўлиб ишлади.

Ўрта Осиё қишлоқ хўжалиги институтининг қишлоқ хўжалигини механизациялаш бўлимини тамомлаб чиққанидан кейин Чептулин МТСида инженер-механизатор, «Тракторцентр» Тожикистон бўлимининг инженери бўлиб ишлади.

1932 йилдан бошлаб Тошкентда «Союзсельхозтехника» ва «Тракторцентр» системасида; 1934 йилдан бошлаб эса Ер ишлари халқ комиссарлигида; сўнгра Ўзбекистон ССР Техника экинлари халқ комиссарлигида аввал бош инженер, 1946 йилдан эътиборан халқ комиссарининг ўринбосари, шундан кейин эса қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари бўлиб ишлади.

«Узсельхозтехника» Ўзбекистон бирлашмаси ташкил этилган пайт — 1961 йилдан бошлаб умрининг охиригача бирлашма раисининг ўринбосари бўлиб ишлаб келди.

Н. И. Ферштат республика қишлоқ хўжалигини механизациялашнинг йирик мутахассиси, кенг қишлоқ хўжалик ходимларига танилган ходим бўлиб, улар орасида муносиб обрў-эътибор қозонган эди. У ўзининг жуда кўп куч-ғайратини пахтачиликни ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг бошқа тармоқларини комплекс механизациялаш ишларига сарф қилди. Пахтани машинада теришни жорий этиш ва республика колхоз ва совхозлари машина-трактор паркини ремонт қилиш ҳамда техника хизмати кўрсатишни такомиллаштириш ишларига унинг қўшган ҳиссаси айниқса каттадир.

Н. И. Ферштат республиканинг жамоатчилик ҳаётида ҳам фаол қатнашди. Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати қилиб сайланди.

Партия ва ҳукумат унинг хизматларига юксак баҳо бериб, уч марта Меҳнат Қизил Байроқ ордени, Қизил Юлдуз ордени, икки марта «Ҳурмат белгиси» ордени ва медаллар билан мукофотладилар. У Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий Ёрлиқлари билан бир неча марта мукофотланган эди.

Улкан меҳнаткаш, софдил ва принципиал ходим Наум Ильич Ферштатнинг порлоқ хотираси қалбимизда ҳамиша сақланиб қолади.

Ш. Р. Рашидов, Н. М. Матчонов, Н. Ж. Худойбердиев, В. Г. Ломоносов, Т. Н. Осетров, И. Р. Қурбонов, Г. А. Габриельянц, Т. Г. Зинин, Х. М. Мажидов, У. Исомхонов, С. М. Мамарасулов, З. С. Сирожиддинов, Е. Т. Тасанбоев, О. Ҳ. Ҳакимов, Н. Р. Ҳамроев, В. В. Чернов, Э. Т. Шайхов, Ю. Ф. Андрейчиков.

хоналар ва бирлашмаларнинг оператив ишларига аралашишдан воз кечишни, бутун диққат-эътибор ва кучларни қисқа муддатли ва узоқ муддатли планлаштиришни, умуман халқ хўжалигининг тармоқларини ривожлантиришнинг стратегик вазифаларини ҳал қилишни, фан техника тараққиётининг юксак суръатларини таъминлашни талаб қилди.

Марказлашган планлаштириш ва бошқарув ролининг ошиши социалистик демократияни янада ривожлантириш, ишлаб чиқаришни бошқаришга тобора кўп меҳнаткашлар оммасини жалб этиш, маҳаллий ташаббусни кенг авж олдириш билан боғлиқдир. Сўнгги йилларда планларни ишлаб чиқиш, уларда иқтисодий ва социал ривожланиш тадбирларига алоҳида эътибор беришда ишлаб чиқариш коллективларининг роли анча ортди. Илғор корхоналарнинг ташаббуси билан муқобил планлар қабул қилиш ҳаракати тобора авж олмоқда. Меҳнаткашлар бу планларда мавжуд резервлардан тўла фойдаланиб, халқ хўжалиги плани кўрсаткичларини бажариш ва ошириб бажаришга ўзларининг муносиб ҳисса қўшишларини назарда тутмоқдалар.

Партия Марказий Комитети декабрь Пленумида айтилганидек, КПСС бу ташаббусга катта аҳамият бериб, ҳар бир меҳнат коллективи маҳсулот чиқаришни анча кўпайтиришга ва унинг сифатини яхшилашга эришиши мумкин деб ҳисобламоқда.

Партиямиз томонидан белгиланган социалистик планлаштиришни такомиллаштириш йўллари нимадан иборат? Бу йўллар — турли хил вариантлардаги ечимларни атрофлича ва пухта таҳлил қилиш, баҳолаш асосида планлаштиришдан, иқтисодий ва социал-сиёсий ривожланишнинг узоқ муддатли планларини ишлаб чиқишдан иборатдир. Социал-сиёсий ривожланишнинг бу планлари мамлакат аҳолиси ва унинг истеъмоли ўсиб боришини олдиндан ҳисобга олишга, халқ хўжалиги истеъмолининг, фан-техника тараққиётининг муттасил ўсиб боришига таянади. Планлаштиришда замонавий фан ва техника воситаларини, хусусан, иқтисодий-математик методларни ва электрон-ҳисоблаш техникасини кенг қўллаш, олинган ҳар бир сўмнинг оқилона сарфланиши учун масъулиятни ошириш, харажатларнинг самарадорлигини оширишга эришиш — булар ҳам социалистик планлаштиришни такомиллаштиришга ёрдам беради.

Партия XXIV съезди Директиваларида ишлаб чиқарувчи кучларни жойлаштиришни яхшилаш, территориал иқтисодий алоқаларни такомиллаштириш, бу масалаларни ҳал қилишда меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари ва иттифоқчи республикаларнинг ролини ошириш назарда тутилган.

Коммунистик партия ҳозирги вақтда ҳал қилиниши лозим бўлган актуал вазифаларга эътиборни қаратар экан, бунда албатта келажак тараққиётимизни назарда тутади.

Бу қарорнинг асосий йўналиши — коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш, совет халқининг турмуш даражасини анча юксалтириш, халқ хўжалигининг барча тармоқларида фан ва техниканинг энг янги ютуқларидан кенг фойдаланиш ҳамда меҳнат унумдорлигини устун даражада ошириш, мамлакатда ишлаб чиқарувчи кучларни энг рационал жойлаштириш, халқаро меҳнат тақсимотини ва биринчи навбатда социалистик мамлакатларнинг иқтисодий интеграциялаштиришни кенг авж олдиришдан иборатдир.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев қайд қилгандек, биз бу планни амалга ошириш билан совет халқи фаровонлигини шундай даражага кўтаришга муваффақ бўламизки, бунда социалистик тузумнинг имкониятлари ва афзалликлари ижтимоий ҳаётнинг ҳамма жабҳаларида тўла намоён бўлади.

Социалистик хўжаликка планли раҳбарлик партия, совет, хўжалик ва касаба союз органларининг муҳим фаолиятидир. Бинобарин улар корхоналарнинг иш тажрибаларини қунт билан ўрганишлари ва умумлаштиришлари, уни кенг ёйишлари, барча корхоналар, бирлашмалар ва тармоқларнинг мулкига айлантиришлари керак. Айни вақтда хўжаликни юритишнинг умумий савиясини ошириш, кадрларни шахсий масъулият ва ишда мустақиллик руҳида тарбиялаш, иқтисодий билимларни кенг пропаганда қилиш, социалистик мусобақани кенг ёйиш, айниқса муҳимдир. Кадрларнинг давлат планлари ва топшириқларининг бажарилиши, ошириб бажарилиши учун масъулиятини ошириш, халқ хўжалиги механизмининг барча звеноларида план интизомини мустаҳкамлаш учун изчил кураш олиб бориш ҳам жуда муҳим вазифалардир.

Ўртоқ Л. И. Брежнев сўзлари билан айтганда, партия хўжалик фаолиятининг у ёки бошқа участкаларига раҳбарлик қилишни ишониб топширган кишилар раҳбарлик методи ва услубини муттасил такомиллаштириб бормоқлари лозим. Улар янгиликни дарҳол сезишлари ва илиб олишлари, ташаббус кўрсатиб ишлашлари, фан-техника тараққиёти очиб бераётган ҳамма имкониятлардан ўз вақтида ва мукаммал фойдаланишлари керак. Камчиликларга қарши, ишдаги бепарволикнинг ҳар қандай кўринишига қарши партиявий муросасизлик, кам маблағ сарфлаган ҳолда кўп самарадорликка эришиш учун катта масъулият ҳис этиш совет раҳбарининг энг муҳим фазилати бўлиб келди ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолаверади.

А. МАМЕДОВ,
иқтисод фанлари доктори, профессор.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ 50 ЙИЛ

Областларимиз шаҳарлари

ШАҲРИСАБЗ

Шаҳрисабз — Ўрта Осиёнинг қадимги шаҳарларидан. Унинг атрофида ўтказилган археологик қазилмалар пайтида топилган танга ва бошқа ашёлар эрамиздан олдинги IV—III асрларда бу ерда сўғдийлар яшаганлигини кўрсатади. Шаҳар мўғул ва араб босқинчилари даҳшатларини бошидан кечирган. Қадимда Кеш деб аталган бу шаҳар [illegible] араб истеълочиларига энг қаттиқ қаршилик кўрсатганлигини барча тарихчилар таъкидлайдилар. [illegible]

Манбаларга айтилишича, Кеш қадим пайтларда чинакам қалъа бўлган. Қалъа қалин деворлар билан ўралган, атрофига чуқур хандоқлар қаздирилиб, сув билан тўлатилган. Унинг тўрт томонида — Чармгар, Кун чиқар, Кушхона, Аркдарвоза деган тўртта дарвозаси бўлган. Қизиғи шундаки, бу дарвозалар номи Шаҳрисабзда ҳозир ҳам сақланиб қолган. Шаҳарнинг нима учун «Кеш» деб аталганлиги хусусида ҳатто қадимги тарихий манбаларда ҳам [illegible]. «Бобирнома»да шундай сўзларни ўқиймиз: «Яна Кеш вилоятидур, Самарқанднинг жанубидадур... баҳорлар саҳроси ва шаҳри ва боми ва томи кўб сабз бўлур учун Шаҳрисабз ҳам дерлар». Демак, шаҳар номи XV асрларда ҳам Кеш, ҳам Шаҳрисабз деб аталган.

Шаҳрисабзда халқ даҳоси билан бунёд келган ажойиб архитектура ансамбллари бор. XIV асрнинг энг юксак ва гўзал [illegible] — Оқ сарой, Кўкгумбаз, Гумбази Сайидон (Улуғбек [illegible] даҳмаси), Доруссаодат [illegible] киради. Шаҳрисабзда ҳамон сақланиб келинаётган Чорсу савдо гумбазида XVI асрларда Ҳиндистон, Эрон, Афғонистон, Яқин Шарқ мамлакатларидан келиб савдо қилишган.

Шаҳрисабз шундан кейинги асрларда эътибордан қола бошлаган. Шаҳарнинг эски ёдгорликлари ҳам турли хон ва беклар босқинчилиги даврларида бузилиб, хароба аҳволга келиб қолган.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси бу шаҳарнинг тарихида янги, қуёшли даврни бошлаб берди. 1929 йилнинг май ойида [illegible]. Ҳозир Шаҳрисабзда 42 мингдан кўпроқ аҳоли яшайди.

1930 йилгача Шаҳрисабзда биронта саноат корхонаси йўқ эди. Шаҳарда майда ҳунармандчилик устахоналари бор эди, холос. Ҳозир Шаҳрисабзда ўнлаб саноат корхоналари бор. [illegible] «Хужум» бадиий буюмлар фабрикасининг тарихи [illegible] Дастлаб [illegible] юзага келган. Хонадонларга буюртмалар берилган. Сўнгра фабрика юзага келган. Ҳозир бу фабрикада минглаб хотин-қизлар ишлашади. Улар орасида меҳнатдан ҳурмат ва эътибор топган аёллар — депутатлар, ҳукумат орден ва медаллари совриндорлари ҳам бор. Фабриканинг [illegible] тайёрлаган гилам, сюзана, дўппилар хорижий бозорларда катта қизиқиш уйғотди. Польша, Франция, Канада, Япония, Ҳиндистон ва бошқа мамлакатларнинг кўргазмаларида юқори баҳо олди. [illegible] «Сифат белгиси»га сазовор бўлди. Шаҳрисабзнинг пахта толаси, вино тайёрлаш заводларининг маҳсулотлари ҳам чет элларга чиқарилмоқда. Шаҳарнинг саноат корхоналари тўққизинчи беш йилликнинг [illegible] планларини ҳамма соҳалар бўйича ошириб бажаришга [illegible]. [illegible] 1974 йилнинг биринчи [illegible] партия комитетининг Қизил байроғи билан мукофотланди.

Шаҳрисабз Қашқадарё областининг маданий ва маориф марказларидан бири ҳисобланади. Бу ерда [illegible] педагогика билим юртлари, қишлоқ хўжалиги механизацияси техникуми ишлаб турибди. Шаҳардаги 9 та ўрта мактабда 11 минг ўқувчи таълим олади. [illegible] Шаҳрисабзда 24 та мактабгача тарбия муассасасида 2,5 минг кичкинтой тарбияланмоқда. 2 та кинотеатр, халқ театри, болалар ва катталар кутубхоналари шаҳар меҳнаткашларининг хизматида.

Партия ва ҳукуматимиз Шаҳрисабздаги қадимги маданий ёдгорликларни сақлаб қолиш соҳасида ҳам катта ғамхўрлик қилаётир. Шаҳарда «Интурист» меҳмонхонаси, 200 ўринли янги замонавий автовокзал ҳам қурилади. [illegible]

Шаҳрисабз келажакда янада гулаб-яшнайди. [illegible]

Улуғ Ватан урушида Шаҳрисабзнинг 871 нафар фарзанди мардларча ҳалок бўлган. Шаҳарнинг кўзга кўринарли ерида ана шу жангчилар хотирасига аталган улкан монумент қад кўтаради.

М. САФАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

Янгийўл пойафзал фабрикаси ишчи, инженер-техник ходимлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг олтин юбилейи шарафига муносиб армуғонлар ҳозирлаш учун социалистик мусобақа байроғини янада баланд кўтариб, меҳнат қилишаётир. Ойлик ва квартал ишлаб чиқариш топшириқлари муттасил ошириб бажарилмоқда. Суратда: корхонанинг 2- цехи илғор ишчиси Мирзараҳим Мирзакаримов. У пой афзалларни сифатли тайёрлашда ўз ҳамкасбларига ибрат кўрсатмоқда.

И. Глауберзон фотоси.

ФАВВОРА БУЙИДА...

А. Тўраев фотоси.

АХБОРОТ: ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР

КЕЧАГИ ПОЧТАДАН

МУСОБАҚА

Юксак марраларни кўзлаб

Самарқанд областидаги Ингичка конининг шахтерлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги шарафига социалистик мусобақани кенг авж олдириб юбордилар. Бу ерда ой сайин мусобақа якунланиб, илғорлар рағбатлантирилиб борилади. Йил бошидан бери ғолиблик қилиб келаётган «Капитальная» шахта коллективи меҳнатчилари ярим йиллик планни бир ой олдин бажардилар. Июль ойи планини ҳам охирлатиб қўяётган шахта коллективига кон партия, касаба союз ва комсомол комитетлари таъсис этган кўчма қизил байроқ доимий сақлаш учун берилди.

Х. САМАДОВ,
И. САЛАЕВ.

ҚУРИЛИШ

Мажбуриятга яраша

«Ташоблгаз» коллективи шаҳар ва қишлоқ хонадонларини газлаштириш соҳасида юксак кўрсаткичларга эришмоқда. Пойтахт область ишлаб чиқариш бошқармаси ихтиёридаги тўрт трест ва ўн битта район газлаштириш идораси коллективлари йил бошида зиммага олинган мажбуриятга яраша ишлаб, 25 июнда саккиз ойга мўлжалланган планни ортиғи билан адо этишди. Ўтган давр мобайнида пойтахт областидаги тўрт мингга яқин хонадонга «зангори олов» келтирилди.

Давлат капитал маблағлари ҳамда колхозлар жамғармаси ҳисобига газ қувурлари ётқизиш топшириғи ҳам бажарилди. Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш юзасидан газлаштириш идораларининг намунали ишлари туфайли ўтган давр мобайнида 750 минг сўмдан зиёд даромад қилинди.

Э. ТЎЛАГАНОВ.

КЎРГАЗМА

«Ёшлик-74»

Болгария пойтахти Софияда «Ёшлик-74» деб аталган халқаро кўргазма бўлиб ўтди. Унда кўпгина мамлакатлардан ёши йигирмадан ошмаган филателчилар қатнашди.

Совет Иттифоқи марка йиғувчиларининг 23 коллекцияси кўргазмада намойиш этилди. Халқаро кўрикда Тошкентлик ёш филателчилар катта муваффақиятга эришдилар. Уларнинг «СССР граждан авиацияси» мавзуидаги коллектив коллекцияси бронза медаль билан тақдирланди. Ёшлар кўргазмасида олтин медаль берилмаслиги назарга олинса, бу тошкентлик марка ишқибозларининг катта ютуғидир.

И. ВАКС.

Хатлардан сатрлар

САМАРҚАНД. Жомбой районидаги «Ленин йўли», Пушкин номли, «Ленинобод» ва Калинин номли колхозлар йириклаштирилиб, пахтачилик совхози ташкил этилди. Юбилей йилида 10 минг тонна «оқ олтин» етиштирувчи янги совхозга шу ерда туғилиб ўсган Совет Иттифоқи Қаҳрамони Аҳмаджон Қурбонов номи берилди.

ҚАШҚАДАРЁ. Яккабоғ районидаги Калинин номли ўрта мактаб ҳовлисида Улуғ Ватан урушида қаҳрамонларча ҳалок бўлган собиқ ўқувчилари хотирасига ёдгорлик ўрнатилди.

Донадор озуқа цехи

Пастдарғом районидаги ихтисослаштирилган «Улус» қоракўлчилик совхозида табиий пичандан донадор озуқа ишлаб чиқариш цехи қурилиб, фойдаланишга топширилди. Озуқа тайёрлашнинг прогрессив усули қўлланиладиган цех қурилишда «Узсельхозтехника» район бирлашмаси мутахассислари ҳамда Самарқанд қоракўлчилик илмий-тадқиқот институти ходимлари яқиндан ёрдамлашдилар.

Совхоз қоракўлчилари бу йил камида икки йилга етарли дағал хашак жамғаришга киришдилар. Уч минг гектар лалмикор ердаги беда ўрилиб, ғарамлаб қўйилди. Чорва қишловигача ана шу беданинг ҳаммаси, янтоқ ва қавракдан донадор озуқа ишлаб чиқариш планлаштирилди. Келгусида шундай донадор озуқа тайёрлаш цехи совхознинг 3- ва 4-фермаларида ҳам ташкил этилади.

Л. ЭРГАШЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

АХБОРОТ: ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР

Футбол

ЧЕМПИОНАТ ЭГАЛАРИ — СОВРИНДОР

Дарвозага тўп киритган футболчининг завқию қувончини бир тасаввур қилинг-а. Гўё у оламни қучгандай бўлади. Ҳаяжонини яширолмай, қўлларини осмонга кўтарганча оху мисол сакрайди. «Олтин маъбуда» ўрнига тайёрланган кубокда ана шундай унутилмас дақиқа ўз ифодасини топган. Қуйма олтин совринда ҳайқираётган футболчи устида ер шарининг муаллақ ҳолати гавдалантирилган.

Ер юзидаги энг кучли, энг моҳир, чапдаст ва чаққон номини олган футболчилар ана шу кубок иштиёқида курашдилар. ГФРдаги ҳар бири 70—100 минг ўринли стадионларда қарийб бир ой давомида мухлисларнинг олқишлари янграб турди. Ҳал қилувчи курашга келганлар ўйиндан-ўйинга сараланиб борди. Дастлабки куч синашувларда 16 командадан 8 таси ўзини кўрсатди. Кучли саккизликка кирганларнинг тўп тепишларини жаҳондаги футболга ишқибоз ҳар бир мухлис кузатиб турди десак бўлади. Лекин кучлиларнинг кучлиси бўлиш осонмаслиги ҳаммага аён. Ниҳоят финалда учрашадиганлар ва 3-ўринни баҳам кўрувчилар номи ҳам ойдинлашди. Чемпион деган номни олиш учун ГФР билан Голландия терма командаси учрашган бўлса, кейинги фахрли ўринларга жаҳон чемпионлари бразилияликлар билан олимпия чемпионлари польшаликлар даъвогарлик қилишди.

Таниқли совет тренер-мутахассислари учрашув олдидан қайси команда чемпион бўлади-ю, қайсиниси иккинчи ўринда қолади, Бразилия—Польша ўйини нима билан тугайди деган саволларига деярли аниқ жавоб бердилар. Жумладан, киевлик динамочилар устози Олег Базилевич, «Футбол-хоккей» ҳафталик газетасининг бош редактори Лев Филатов, мамлакат терма командаси тренери Юрий Морозовлар Польша футболчилари чемпионатнинг бронза медали совриндори бўлишлигини олдиндан айтишди. Учинчи ўрин учун кураш ниҳоятда шиддатли, ҳужумкор руҳда ўтганига қарамай, биргина тўп киритилди. Бундай шарафга ўйиннинг сўнгги минутларида Польша командасининг моҳир ҳужумчиси Лято ўзининг еттинчи тўпини киритиш билан эришди.

Эртаси кун чемпионлик учун курашнинг сўнгги учрашуви бўлди. ГФР—Голландия ўйинида кўпгина ҳаяжонли ҳолатлар юз берди. Лекин биринчи ва иккинчи тўп 11 метрлик жарима белгисидан киритилди. Ўйинни бошқараётган англиялик судья Тейлор 11 метрлик жарималарни шунчаки белгилагани йўқ. Бу ўйиннинг ниҳоятда масъулиятли экани, қолаверса «асаблар жанги» бўлгани, шунингдек, кубокни қўлга киритиш иштиёқи ниҳоятда кучлилигидан бўлса керак. Учрашув тақдири танаффусгача ҳал бўлди, қўйди.

Биринчи тайм тугаши олдидан таниқли ҳужумчи Мюллер Голландия дарвозасини зарб билан нишонга олиб, командасига ғалаба келтирди. Шуниси қизиқки, жаҳон чемпионатида биринчи тўпни киритган ГФР командасининг ҳимоячиси Брайтнер бу ўйинда ҳисобни тенглаштирган эди.

Шундай қилиб, жаҳон чемпионати ниҳоясига етди. Чемпионат баҳона рекламаларга зўр бериб, телевидение кўрсатувларини «пуллаб» бойлик тўплаш, қолаверса бир неча ҳафта давом этган ўзига яраша футбол телбалиги ҳам тугади. Чемпионат бошланиш арафаларида мухлислар у мутахассислар, электрон ҳисоблаш машиналари-ю фолбинларнинг каромат қилиб айтган сўзлари қисман тўғри чиқди. Электрон ҳисоблаш машинасининг маълумотида ГФР чемпион бўлади, Голландия иккинчи ўринни олади, дейилган. Лекин машина учинчи ўринни аниқлашда Бразилияни қўйиб янглишган экан.

Жаҳон чемпионатини футбол қироли Пеле таъбири билан якунлайдиган бўлсак; «Замонавий футбол бир мунча тезкорлик, ҳужумкорлик сифатларини олган. Аммо Жанубий Америка футболи Мексика чемпионатидан кейин Европа футболига нисбатан ўз ўрнидан «қўзғалмаган».

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

БЕТАРТИБ МАРШРУТ

Тошкент шаҳрида қатнайдиган автобуслар ҳар куни минг-минглаб йўловчиларнинг манзилини яқин қилади. Автобус шаҳарда асосий транспорт воситаларидан бири бўлиб қолмоқда. Аммо баъзи маршрутларда автобуслар қатнови графиги бузилмоқда. Бунинг оқибатида бекатларда йўловчилар кутиб қолмоқдалар.

Шу йил 23 июнь, якшанба куни Эркин посёлкасида худди шундай бўлди. Йўловчилар тўпланиб туришибди, аммо автобусдан дарак йўқ. Ҳолбуки Эркин посёлкасидан Олой бозорига қатнайдиган 18-маршрутдаги автобуслар худди шу ердаги 4-автопаркдан чиқади.

Эрталаб соат саккиздан тўққизга қадар биронта ҳам автобус ўтмагач, автопарк диспетчерлик пунктига кириб, қатнов графигининг бузилиши сабаблари билан қизиқдик. Маълум бўлишича, 4-графикдан 13-графиккача 10 та автобус шу куни маршрутга чиқмаган. Бу автобусларнинг ҳайдовчилари нима учундир вақтида ишга етиб келмаганлар.

Шундан сўнг автобусларнинг вақтида қатнамаётганлигига сабаб ҳайдовчиларнинг интизомсизлиги эканлиги равшан бўлиб қолди. 4-автопарк раҳбарлари бундай шоферларга қандай чора кўрищаркин? 18-автобус маршрутида қачон тартиб ўрнатиларкин?

О. БОЙХОНОВ,
2-автокомбинат ходими.

РОБИНЗОН КРУЗО ОРОЛИ

Афсона ва ҳақиқат

Жанубий Американинг Тинч океани қирғоқлари яқинида Хуан-Фернандес ороллари жойлашган. Бу ерларга кемалар сузиб киролмайди, фақат кичик бир самолёт қитъани ороллар билан боғлайди. Аммо, бу ороллар шу билан машҳур эмас. Улардан бири — Маса-Тьерранинг номи жаҳонга машҳур сайёҳ Робинзон Крузонинг номи билан чамбарчас боғлиқ. Ҳа, бундан икки ярим аср муқаддам ёзилган Даниель Дефонинг «Робинзон Крузо саргузаштлари» романининг асл қаҳрамони Александр Селькирк худди шу оролда якка-ю ёлғиз романдагидек йигирма саккиз йил эмас, балки тўрт йил яшаб турган. Воқеа мана бундай бўлган.

Инглиз кемаси шу орол яқинидан сузиб ўтаётган бир пайтда матрос Александр Селькирк бир неча денгизчи билан жанжаллашиб қолади. Капитан ҳамма айбни Селькирк устига тўнкайди. Жаҳли чиққан Селькирк ўша пайтда ҳеч ким яшамайдиган Маса-Тьерра оролига ташлаб кетишларини талаб қилади. Капитан унинг талабини бажо келтириб, кемани орол томон буришни буюради. Кема лангар ташлаб, Селькирк ёлғиз соҳилга тушади. Бир талай қурол, озиқ-овқат запаси ҳамда маймунни унинг ихтиёрига қолдириб, кема оролни тарк этади.

Селькирк оролда якка-ю ёлғиз қолади. Дастлаб ғор ичида уй қилиб, яшаб туради, кейинчалик ўрмон кесиб, бошқа ҳақиқий уй қуради. Оролда ов овлаб, дарахтзорлар мевасини еб яшайди, бир неча ойлардан сўнг у ёлғизликка кўникиб кетади. Шу тарзда у эллик икки ой оролда яшаб қолади. Ниҳоят, оролнинг бошқа бир бурчагидаги тепаликдан денгизни кузатиб турганида кўзи аллақандай бир кеманинг елканларига тушади. Кема оролга яқинлашиб, соҳилга лангар ташлайди. Бу бир вақтлари Селькиркка адолатсизлик қилиб, кейинчалик виждони азобланган кема капитанининг илтимоси билан оролга юборилган кема эди. Селькирк кемага тушиб, Англияга келади.

Инглиз адиби Даниэль Дэфо Селькиркнинг саргузаштлари ҳақида бошқа бир денгизчи — Вудс Рожерсдан эшитиб қолади ва номини дунёга машҳур қилган романни ёзишга киришади. Аммо у воқеани бошқачароқ тарзда, яъни ўз қаҳрамони Робинзон Крузонинг кемаси ҳалокат туфайли Маса-Тьерра оролидан анча узоқда жойлашган Тобаго ороли яқинида денгизга чўкиб кетганини тасвирлайди ҳамда омон қолган Робинзонни шу кимсасиз оролда йигирма саккиз йил яшаб қолганини баён этади.

Асл Робинзон Крузо — Александр Селькирк роман биринчи бор нашр қилинганидан сўнг орадан тўрт йил ўтгач, қирқ беш ёшида вофот этади.

Ҳозир бир вақтлар Селькирк яшаган Маса-Тьерра оролида тўрт юздан кўпроқ киши яшайди. Уларнинг ота-боболари бу оролга Селькирк яшаганидан сўнг икки юз йил кейин кўчиб келиб, ўзлаштиришган. Улар биринчи бор соҳилга Селькирк қадам қўйган жойдан сузиб келишган экан. Оролда машҳур матрос кема келишига умид боғлаб, денгизни кузатган баландлик «Селькиркнинг кузатув пункти» деб юритилади. Ороллилар инглиз матроси ҳақида китоблардан ўқиб билишган. 1863 йилда кемалардан бирининг экипажи оролнинг бир бурчагига ёдгорлик тахтаси ўрнатган. Унда «Бу оролда якка-ёлғиз тўрт йил тўрт ой яшаган Александр Селькирк хотирасига» деб ёзиб қўйилган.

Романнавис Дэфо қаҳрамони — Робинзон Крузо яшаган Тобаго ороли машҳур бўлиб кетган. Бу ерда «Ҳақиқий Робинзон» деб аталадиган меҳмонхона ва ресторан, «Робинзон» таоми, «Робинзон» аэродроми бор. Ҳар куни самолётлар тўрт марта оролга қатнаб, Венесуэла ёки АҚШдан бой туристларни олиб келади.

Чинакам Робинзон яшаган орол эса бу ердан 5000 километр нарида бўлиб, уни камдан-кам турист билади.

И. СУЛТОНОВ.

Редактор ўринбосари
Х. ЕДГОРОВ.

Реклама ва эълонлар

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЭНЕРГЕТИКА ВА ЭЛЕКТРОФИКАЦИЯ МИНИСТРЛИГИ БАЗАСИДАГИ
104- ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1974-75 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН
ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КОНТРОЛЬ-ЎЛЧОВ АСБОБЛАРИ ВА АВТОМАТИКА БЎЙИЧА ЭЛЕКТРОСЛЕСАРЬ.
Ўқиш муддати — 3 йил;

ТЕПЛОТЕХНИКА УСКУНАЛАРИ МОНТАЖИ ВА РЕМОНТИ БЎЙИЧА ЭЛЕКТРОСЛЕСАРЬ, ЭЛЕКТРОМОНТАЖЧИ.
Ўқиш муддати 1, 2, 3 йил;

ТАҚСИМОТ ҚУРИЛМАЛАРИ МОНТАЖИ ВА РЕМОНТИ БЎЙИЧА ЭЛЕКТРОСЛЕСАРЬ, ЕРИТИШ ВА КУЧЛАНИШ ТАРМОҚЛАРИ ВА ЭЛЕКТР УСКУНАЛАРИ БЎЙИЧА ЭЛЕКТРОМОНТАЖЧИ.
Ўқиш муддати — 2 йил;

ҲАВО ЛИНИЯЛАРИ ВА ЭЛЕКТР УЗАТГИЧЛАР МОНТАЖИ ВА РЕМОНТИ БЎЙИЧА ЭЛЕКТРОМОНТАЖЧИ, ГРЭС БОШҚАРМАСИ БЛОК СИСТЕМАСИ МАШИНИСТИ ЁРДАМЧИСИ.
Ўқиш муддати — 1 йил.

Билим юртига 8- синф ҳажмида маълумотга эга бўлган 15 ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади.

Ўқувчилар мутахассислик билан бирга ўрта маълумот тўғрисида ҳужжат оладилар.

Билим юртини аъло баҳолар билан тугатганлар ўз хоҳишлари бўйича олий ўқув юртларига йўлланма олишлари мумкин.

Бир ва икки йил ўқийдиганлар группасига 8-10-синф ҳажмида маълумотли 16 ва ундан катта ёшдаги йигит ва қизлар қабул қилинади.

Ҳамма ўқувчилар кийим-бош, кунига уч маҳал бепул овқат, ишлаб чиқариш практикаси даврида пул мукофоти билан таъминланадилар.

Совет Армияси сафидан ҳарбий хизматни ўтаб қайтганлар қисқа муддатли ўқишга қабул қилинадилар ва 70 сўм ҳажмида стипендия билан таъминланадилар.

БОШҚА ШАҲАРДАН КЕЛГАНЛАРГА ЁТОҚХОНА БЕРИЛАДИ

Кирувчилар: билим юрти директори номига ёзилган ариза, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, 6 дона фотосурат, (3х4 см), турар жойидан справка, таржимаи ҳоли, медицина справкасини топширадилар.

Паспорт ва ҳарбий билет шахсан кўрсатилади.

ҲУЖЖАТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.

Машғулотлар 1 сентябрда бошланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент область, Орджоникидзе район, ТашГРЭС посёлкаси, (62- автобусда **ТашГРЭСгача**, телефон 62-16-16, коммутатор, қўшимча 6-12, 6-26, 3-18.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.45 — ТОШКЕНТ. «СВЕТАФОР». 12.00 — МОСКВА. 18.10 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 18.40 — «АХБОРОТ». 19.00 — **Футбол: «ПАХТАКОР» — ЦСКА.** 20.45 — Сув танқислигини енгиб. 21.05 — «Ахборот». 21.20 — Концерт. 22.00 — «ВАҚТ». 22.30 — **Футбол: «ДИНАМО»** (Киев) — «ЗЕНИТ» (Ленинград). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 16.35 — МОСКВА. 16.40 — Онамларнинг мактаби. 17.10 — Спорт кундалиги. 17.40 — **Тўрт танкчи ва ит** (бадиий фильмнинг 2- серияси). 18.35 — Инсон ва қонун. 19.05 — Янгиликлар. 19.15 — Болалар учун кўрсатув. 19.30 — Катта қурилишнинг бошланиши. 20.00 — П. И. Чайковский номидаги V халқаро конкурс лауреати И. Панамаренконинг чиқиши. 20.20 — **Хитойнинг махсус райони** (иккинчи кўрсатув). 20.50 — **Леонардо да Винчи ҳаёти** 22.00 — ТОШКЕНТ. 22.30 — **Ишчилар шон-шуҳрат клуби.** УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Ҳужжатли кино экрани. 19.45 — Юбилей объектлари қурилишини тезлаштирайлик. 20.05 — Балетлардан саҳналар. 20.45 — Телеспектакль.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

ЕРДА ҲАЁТ БЎЛСИН ДЕБ — **Навоий** номли, **«Спутник», «Ўзбекистон», «Ўзбекистон 25 йиллиги», «Комсомол 30 йиллиги»** (кундуз ва кечқурун).

КУМУШ КЎЛ ХАЗИНАСИ — **«Кўкча», Ҳамза** номли, **«Дружба», F. Fулом** номли (кундуз ва кечқурун).

ҚОРА ПАЙПОҚ — **С. Раҳимов** номли (кундуз ва кечқурун) **«Москва»**, 10.00, 18.00).

БОШСИЗ ЧАВАНДОЗ — **«Нукус»** (кундуз ва кечқурун).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА
9 ИЮЛЬ КЕЧ СОАТ 7 ЯРИМДА
ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ
ИБРОҲИМ РАҲИМ

«ЧАҚМОҚ»

2 пардали драма.

Саҳнага қўювчи режиссёр — Р. ҲАМИДОВ.

Режиссёр ассистенти — С. УМАРОВ.

Рассом — У. САЙДАЛИЕВ.

Музика раҳбари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Н. ГИНЗБУРГ.

СПЕКТАКЛДА: Ўзбекистон ССР халқ артистлари: И. БОЛТАЕВА, М. УМАРХЎЖАЕВ;

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Е. АҲМЕДОВ, Т. АЗИЗОВ, Т. ЮСУПОВА, Т. ХОНТЎРАЕВ, О. ЮНУСОВ, Р. ЕҚУБОВА;

Артистлар: Т. КАРИМОВ, П. НОСИРОВ, Т. МУМИНОВ, С. УМАРОВ, Е. САЪДИЕВ, Г. ЗОКИРОВА, Д. ИСМОИЛОВА, Л. БАДАЛОВА, Р. АВАЗОВ. Қ. АБДУРАҲИМОВ, М. ДУСМАТОВ, Ж. ЗОКИРОВ, Х. ИСМАТУЛЛАЕВ, Х. ИКРОМОВА, Х. НУРМАТОВ, Қ. САЪДУЛЛАЕВ, Ш. САФОЕВА ва бошқалар қатнашадилар.

Касса эрталаб соат 10 дан очиқ.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА
9 ИЮЛЬ КЕЧ СОАТ 7 ДА
СССР биринчилиги учун олий лиганинг
МАСК (Москва) —
«ПАХТАКОР» (Тошкент)
командалари ўртасида

ФУТБОЛ

Билетлар сотилмоқда.

Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги
ЖИЗЗАХ ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
1974-1975 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ — бошланғич синф ўқитувчилари, умумий таълим мактабларининг жисмоний тарбия ўқитувчиларини тайёрлайди.

Мурожаат учун адрес: Жиззах шаҳри, Целиноградская кўчаси, 13-уй.

ҚАРШИ ПЕДАГОГИКА БИЛИМ ЮРТИ
1974-1975 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ — рус тилидан дарс бериш ҳуқуқи билан бошланғич синф ўқитувчилари, умумий таълим мактабларининг жисмоний тарбия ўқитувчилари, умумий таълим мактаблари 4-8 синфларининг меҳнат ва чизмачилик ўқитувчиларини тайёрлайди.

Мурожаат учун адрес: Қарши шаҳри, Индустриальный кўчаси, 134-уй.

Эслатма: СССР ўрта махсус ўқув юртларига қабул қилиш қоидалари газетанинг 13 июнь сонида эълон қилинган.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Узсельхозтехника» бирлашмаси коллегияси, партия ва касаба союз ташкилотлари бирлашма раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган механизатор, 1945 йилдан буён КПСС аъзоси

Наум Ильич ФЕРШТАТнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдирадилар ва марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон ССР Прокуратураси коллективи республика прокуратураси коллегиясининг аъзоси, бўлим бошлиғи Т. О. Ориповга акаси

Қурбон ИСАМУҲАМЕДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Прокуратураси коллективи республика прокуратураси коллегиясининг аъзоси, қидирув бошқармаси бошлиғининг ўринбосари И. А. Анорбоевга отаси

Анорбой АХМЕТОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР
Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Р. 03548. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А—159.